

GLASILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO IX

ČETRTEK, 13. DECEMBER 1979

ŠTEVILKA 12

Ko prestopamo prag starega leta in si segamo v roke z najboljšimi željami za novo leto, ne moremo mimo, da ne bi opravili pregleda našega dosedanjega dela in si postavili in obnovili cilje, ki naj bi jih dosegli v novem letu. Ne da bi samo hvalili do sedaj opravljeno delo, ugotoviti moramo tudi naše napake, zmote in stranpoti, da jih v prihodnje ne bomo ponavljali in da bi bila naša pota do zastavljenih ciljev čim krajša in čim hitrejša.

Preteklo leto je bilo sorazmerno uspešno, saj smo v vseh temeljnih organizacijah dosegli in ponekod tudi precej presegle z letnim planom predvidene rezultate. Po analizi gospodarjenja v letošnjih devetih mesecih in predhodnih podatkih za oktober in november, ki izkazujeta še nadaljnji prirast, je celotni prihodek v primerjavi s preteklim letom, narastel za 53 odstotkov, dohodek za 48 %, izvoz za 39 % in sposobnost obnavljanja za 36 %. Žal nam te uspehe vse bolj uničuje visoka stopnja inflacije.

Prodaja nam je v tem letu tekla dobro, celo predobro, kar je nevarno. Povpraševanje po naših izdelkih je daleč presegalo naše možnosti, s tem pa raste nezadovoljstvo kupcev, ki nam žugajo, češ, tudi vi nas boste še iskali pa vas mi ne bomo mogli poslušati. Tako stanje je težavno, zato bodo morali biti naši napori v prihodnjem letu še večji, da bomo kupce tudi glede količin kot kakovosti bolje zadovoljili kot letos.

Srednjeročni načrt 1976—80 v LIPu Bled skoraj v celoti uspešno dosegamo in presehamo, žal tudi v povečanju zaposlenosti, saj je do sedaj znašala letna stopnja rasti zaposlovanja 4,7 % (samo v DSSS je stopnja rasti manjša od planirane). V tem obdobju so se realizirale tudi vse predvidene investicije razen rekonstrukcije obrata za proizvodnjo vhodnih in garažnih vrat v Mojstrani in mehaniziranega skladišča oblovine na Rečici, kar naj bi se pričelo realizirati v prihodnjem letu.

Sedaj so v intenzivni pripravi dokumenti za novo srednjeročno obdobje od leta 1981 do 1985. V tem novem srednjeročnem obdobju bodo morala biti naša prizdevanja usmerjena v tri osnovne smeri in sicer, kako pridobiti dovolj surovin za že razvito predelavo, zagotovitev energije ter povečanje produktivnosti ob manjši stopnji zaposlovanja. Deloma naj bi se že prihodnje leto pričelo z vlaganji v mehanizirano lesno skladišče na Rečici, za pridobitev več in boljše surovine, v rekonstrukcijo obrata za proizvodnjo vhodnih in garažnih vrat, za povečanje pro-

duktivnosti, izboljšanje delovnih pogojev in manjše povečanje kapacitete in v izgradnjo dodatne kotlovnice v Bohinjski Bistrici za pridobivanja toplotne energije iz lubja in ostalih lesnih ostankov.

Še nekaj mislim, da moramo v prihodnjem letu izboljšati. Ni sicer mogoče vgraditi v gospodarski načrt, je pa pomembno za njegovo ostvartitev. To je: predvsem drugačen, bolj pošten, ustvarjalen in discipliniran odnos do delovnih dolžnosti in obveznosti na vseh delovnih mestih in na vseh ravneh.

Ob zaključku leta želim tudi v novem letu 1980 vsem zdravje, srečo, varnost in spoštovanje slehernega člana našega delovnega kolektiva in družbene skupnosti.

France Bajt

VOSČILO

Pozdravljamo se od starca leta, ki se dalo priložnostno organizaciji, dosti dobrih rezultatov, uspeh. Reševali smo tudi težnje, probleme in, kolikor smo vendar se ne smemo nič pritoževati.

V novem letu se potrudimo, da bomo vsaj takšno ozračje še bolj izboljšali.

Ustvarimo po svojih najboljših močeh za skupno dobro, bodimo v dobrih prijateljskih odnosih v našem delovnem kolektivu. Prijateljsko in dobro razumevanje je eden od ključev za kvaliteto ustvarjanja.

Čeorej vsakega uspeha vsem delavcem po letu 1979, v krogu družine in mnogo zdravja in sreče.

želi Uradnik

LETNO
1980

Primerjava poslovanja v SOZD GLG Bled za obdobje januar — september 1979

Iz podatkov o doseženem dohodku in njegovi razporeditvi v devetih mesecih 1979 v primerjavi z enakim obdobjem 1978 je razvidno, da je izmed članic GLG — lesne industrije, LIP Bled dosegel največji porast dohodka in čistega dohodka na delavca. Po znesku doseženega dohodka na delavca pa je LIP Bled na tretjem mestu, pred nami sta Alpes Železniki in LIO Gradis Škofja Loka.

Podatki o doseženem dohodku in njegovi razporeditvi so sledeči:

		Dohodek na delavca	Čisti dohodek na delavca	Bruto OD na delavca v I—IX	Obračunani neto OD na delavca mesečno	Bruto OD in SSP na delavca mesečno	Udeležba doh. v up. posl. sr. v %	Udeležba bto sred. za repr. v up. posl. sr. v %
1. Alpes	1978	208.750	139.195	76.233	5.904	10.458	44,0	13,7
	1979	255.100	163.199	88.605	6.879	11.752	33,4	11,2
	indeks	122	117	116	117	112		
2. LIO-Gradis	1978	185.860	128.525	75.508	5.925	9.232	47,0	16,8
	1979	215.483	143.660	87.793	6.763	10.380	36,5	12,4
	indeks	115	112	116	114	112		
3. Jelovica	1978	155.625	108.053	73.357	5.875	9.800	48,4	9,5
	1979	149.072	102.177	81.079	6.320	10.639	41,1	5,4
	indeks	95	95	111	108	109		
4. LIP Bled	1978	139.319	99.461	71.551	5.334	8.974	39,0	8,7
	1979	204.150	132.909	89.392	6.815	11.560	41,1	11,8
	indeks	146	134	125	128	129		
5. ZLIT Tržič	1978	108.235	88.371	60.969	5.036	8.325	47,9	9,8
	1979	154.861	94.511	56.970	6.270	7.553	43,4	9,9
	indeks	143	107	93	125	91		
Lesna industrija	1978	161.691	114.094	72.679	5.668	9.563	46,7	11,7
	1979	193.628	126.914	83.615	6.610	10.879	38,2	9,9
	indeks	120	111	115	117	114		
6. GG Bled	1978	204.576	115.660	82.588	6.712	10.602	33,6	7,3
	1979	261.574	148.556	102.413	7.612	13.308	39,9	10,3
	indeks	127	137	124	113	126		
7. GG Kranj	1978	154.933	96.128	78.319	6.169	9.478	58,4	6,5
	1979	196.761	123.988	96.966	7.435	11.915	51,2	7,1
	indeks	126	129	124	121	126		
Gozdarstvo	1978	178.500	105.400	80.346	6.427	10.012	41,6	7,1
	1979	228.328	140.824	99.619	7.510	12.593	44,2	9,1
	indeks	127	134	124	117	126		
8. Celuloza	1978	151.870	66.242	76.707	6.009	8.946	10,4	2,5
	1979	252.885	132.348	95.800	7.440	13.096	16,2	6,4
	indeks	166	200	125	124	146		
SOZD GLG	1978	164.095	107.526	74.631	5.855	9.603	34,5	8,0
	1979	206.130	130.157	87.919	6.862	11.463	33,7	8,9
	indeks	126	121	118	117	119		

	dohodek	čisti dohodek	razporejeno za akumulacijo	razporejeno za bruto OD
ALPLES	1	1	1	2
LIO Gradis	2	2	2	3
LIP Bled	3	3	3	1
ZLIT Tržič	4	5	5	5
JELOVICA	5	4	5	4

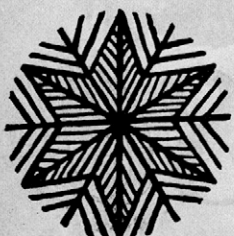
Na osnovi podatkov iz zgorajnjega pregleda je vrstni red po doseženih rezultatih na delavca sledeče:

Primerjalni kazalci po temeljnih organizacijah izkazujejo, da so naše TO po dosežkih največ nadpovprečne, razen TO Tomaž Godec. Zaradi izboljšanja poslovnih rezultatov v TO Tomaž Godec v tretjem tromesečju pa se je od 16. mesta ob polletju povzpela ob tričetrtletju na 12. mesto, ob koncu leta pa že lahko pričakujemo uvrstitev v povprečje.

TOZD	Število delavcev po vkalk. urah	Dohodek na delavca v din		Vrstni red po dosežku v I. 1979	Akumul. v primer. z dohodkom 1979 v %	Bruto sredstva za reprod. na delavca v din		Vrstni red po dosežku v I. 1979
		1978	1979			1978	1979	
Kovinska predelava Alpes	56	190.525	300.745	1	27,7	75.412	109.497	1
Sestavlj. pohištvo Alpes	261	267.761	274.005	2	29,6	94.139	100.206	3
Aero-Celuloza Medvode	515	151.870	250.940	3	5,6	36.779	100.454	2
Rečica LIP Bled	308	166.250	248.647	4	28,1	47.357	87.622	4
Žaga ZLIT Tržič	48	—	237.034	5	12,0	—	50.356	8
Mojstrana LIP Bled	54	139.699	235.037	6	23,3	29.050	65.828	7
Fonsko in garnit. poh. Alpes	198	223.058	216.788	7	27,8	73.923	70.088	6
Gradis — LIO Škofja Loka	271	185.860	215.485	8	30,1	66.323	73.085	5
Podnart LIP Bled	74	147.954	200.135	9	16,2	32.825	47.919	10
Lesna predelava ZLIT	74	—	193.358	10	20,0	—	50.036	9
Pohištvo, tapetništvo ZLIT	115	—	183.323	11	15,8	—	39.622	12
Tomaž Godec LIP Bled	481	121.653	175.362	12	18,3	24.473	47.056	11
Proizv. oken Jelobor Jelovica	148	181.953	172.781	13	19,8	60.227	39.231	13
Predelava masiv. lesa Alpes	137	152.771	166.788	14	7,2	34.884	37.897	14
Predelava lesa, senčila Jelov.	182	167.448	154.070	15	14,3	49.159	28.634	15
Proizv. oken in vrat Jelovica	419	157.284	137.104	16	3,5	40.565	17.091	16
Montažni objekti Jelovica	228	106.202	96.119	17	—	4.149	6.938	17
Gozdarstvo Bohinj — GG Bled	88	280.693	424.693	1	23,3	73.694	145.536	1
TOK Tržič — GG Kranj	12	301.773	324.382	2	2,7	33.542	12.039	12
TOK Škofja Loka — GG Kranj	51	216.717	299.405	3	9,4	19.462	31.668	7
TOK Preddvor — GG Kranj	36	218.580	295.609	4	2,5	2.540	11.463	13
TOK Radovljica — GG Bled	55	361.342	289.110	5	1,2	78.085	25.401	11
Gozdarstvo Pokljuka — GG Bled	104	217.192	272.871	6	14,9	37.136	63.608	4
Gozdarstvo Jesenice — GG Bled	67	161.538	234.329	7	26,3	33.537	77.066	2
Gradbeništvo — GG Bled	74	135.145	229.354	8	25,5	23.730	72.503	3
Gozdarstvo Preddvor — GG Kranj	84	142.823	202.290	9	8,3	13.672	27.903	10
Gozdarstvo Škofja Loka — GG Kranj	78	139.614	200.704	10	13,4	11.372	36.974	6
Gozdarstvo Tržič — GG Kranj	93	151.553	190.356	11	8,6	16.542	31.121	8
Avtoprevoznništvo — GG Bled	59	183.973	181.217	12	8,4	63.497	53.869	5
GGTM — GG Kranj	115	136.503	145.947	13	2,5	33.011	30.375	9

Proizvodnja in prodaja vrat

(Glej tabelo na 3. strani)

Povpraševanje po naših vratih, predvsem suhomontažnih in seveda tudi po ostalih naših izdelkih je nezmanjšano. Prav tako je vse večje povpraševanje po vratnih krilih za izvoz v Nemčijo.

Veliko zanimanje je za lužna vrata, za katere se vse več odločajo individualni graditelji pa tudi gradbena podjetja. Dobavni roki trajajo 2—3 mesece. Najdalj čakajo gradbena podjet-

ja, ker naročijo vrata izven standardnih dimenzij. Skoraj vse proizvode smo v naši TO prodali — tako da je v skladišču minimalna zaloga, nekaterih proizvodov pa sploh ni na zalogi.

Kot je razvidno iz tabele smo nekaterih artiklov prodali večje število kot pa smo jih proizvedli v tem letu. Upoštevati moramo namreč zaloge iz leta 1978.

Branko Urh

Preglednica proizvodnje in oddaje za 10 mesecev

Podskupina		januar	februar	marec	april	maj	junij	julij	avgust	september	oktober	skupaj
701	P	487	2719	1948	2370	4439	5238	3573	2957	1182	2600	27 513
	O	1226	3585	3312	2485	4828	4807	2755	4461	1832	2594	31 885
702	P	156	47	172	21	453	255	134	410	299	1538	3 485
	O	1	202	172	22	306	201	227	440	236	1247	3 054
703	P	6766	7562	6714	5774	6201	4281	5891	4015	3214	4903	55 321
	O	5096	7796	5120	6880	7546	6881	5892	5660	4045	5515	60 431
704	P	2466	1070	2661	2655	1512	530	3167	2719	2796	2008	21 584
	O	1117	2427	2115	2557	962	1914	2892	2086	1858	3007	20 935
706	P	1494	2956	2345	3442	3966	3698	2015	2954	2084	2483	27 437
	O	1703	3778	2283	3773	3707	3812	1281	4017	2234	2203	28 791
708	P	1340	682	1404	661	1827	1245	656	2364	1187	2461	13 827
	O	1340	682	772	1222	1196	1264	1269	668	1696	4248	14 357
709	P	3319	1666	5127	4008	4358	4107	4909	3760	2460	4162	37 876
	O	3421	4025	3192	4009	4593	5857	2160	5439	3293	3732	39 721
710	P	—	4	552	—	—	—	—	—	—	7	563
	O	—	4	552	—	—	—	—	—	—	7	563
711	P	317	427	158	381	248	271	210	302	241	248	2 803
	O	297	415	171	363	269	272	222	300	175	233	2 717
712	P	11	10	—	2	1	10	—	—	—	—	34
	O	11	10	—	6	1	10	—	4	—	—	42
720	P	2	512	501	360	180	48	746	346	650	334	3 679
	O	2	512	507	360	185	—	415	722	657	335	3 695
722	P	3637	4554	4398	4349	3876	5072	3770	5119	3840	4804	43 419
	O	3941	3588	3305	3511	4902	4517	4290	5441	3658	3245	40 398
722	P	2517	1084	1294	—	1215	1762	—	1025	—	1342	10 239
	O	711	1935	38	1635	860	1679	514	668	1260	88	9 388
723	P	—	2885	—	73	1210	1194	—	1041	—	1429	7 832
	O	591	1373	58	165	1108	956	414	663	1269	105	6 702
724	P	54	307	—	678	196	769	—	622	786	—	3 412
	O	54	307	—	678	118	847	—	564	325	319	3 212
726	P	54	372	194	392	55	188	273	615	1999	92	4 234
	O	54	372	194	392	55	188	273	615	1909	182	4 234
727	P	4	20	565	547	691	—	100	48	712	70	2 757
	O	4	20	311	801	691	—	100	48	440	342	2 757
730	P	4	92	14	10	10	10	10	—	5	18	173
	O	4	99	14	10	10	5	14	—	5	10	171
731	P	4	—	34	98	35	84	11	7	—	2	275
	O	4	—	34	88	21	95	18	12	—	2	274
734	P	1148	1586	2705	3593	1875	1860	1970	1665	2083	2614	21 099
	O	1148	1586	2705	3593	1875	1860	1970	1665	2083	2614	21 099
733	P	—	310	490	—	65	—	105	81	—	49	1 100
	O	30	330	263	380	80	31	194	56	144	92	1 600
735	P	25	25	—	—	34	—	291	7	17	153	552
	O	25	25	—	—	30	—	99	196	10	157	542
736	P	1424	852	1398	604	843	922	808	465	464	1766	9 546
	O	716	1223	855	977	1504	1200	582	797	717	1162	9 733
738	P	86	10	4	140	5	5	305	—	86	—	641
	O	86	10	4	135	5	5	235	100	56	—	636

P = proizvodnja
O = odprema — prodaja

Podskupine:

701 krila površinsko neobdelana — P-1	722 prečni in zaključni elementi
702 krila furnirana brušena — P-1	723 pokončniki SM za nadsvetlobo — hrast, mahagonij, anigre, hrast lužen
703 krila furnirana lakirana — P-1	724 pogodbena dela — vratna krila
704 kompletna vrata površinsko neobdelana	726 pogodbena dela — kompletna vrata SM
706 kompletna vrata površinsko obdelana	727 pogodbena dela — dodatni elementi
708 izvozna krila, navadna, izolacijska in lužena	730 garažna vrata TO Mojstrana
709 podboji SM — hrast, mahagonij, anigre, hrast lužen	731 dodatni elementi TO Mojstrana
710 podboji B-4, B-5	733 izrezi od vratnih kril — razni furnirji
711 vhodna vrata TO Mojstrana	734 krila površinsko neobdelana P-2 in P-3
712 garažna dvizna vrata TO Tomaž Godec	735 krila furnirana brušena P-2 in P-3
720 krila površinsko obdelana z vgrajenim okovjem P-1	736 krila furnirana lakirana P-2 in P-3
721 slepi podboji	738 krila površinsko neobdelana z vgr. okovjem P-2 in P-3

Sklepi XIII. zasedanja DE TO lesna predelava Rečica

dne, 23. 11. 1979.

- Potrdi se predlog sistemizacije naslednjih del in opravil v oddelku B-4 podboji in sicer:
 - vrtalec in monter prijemnika,
 - vrtalec in monter nasadil,
 - upravljalec stroja za impregniranje,
 - pomočnik upravljalca stroja za impregniranje
 Sklep velja od 1. 12. 1979 dalje.
- Javna obravnava kataloga del in opravil se podaljša za čas, ki ga bo naknadno določila komisija za VZD LIP-a Bled.
- DS je obravnaval in potrdil 9-mesečni obračun (I—IX/79) ter ugotovil, da je delitev prihodka in dohodka v skladu s planom in našimi samoupravnimi akti.
- DS je obširno obravnaval podatke analize izvršitve srednjeročnega plana 1976—1979 ter nanj ni bilo pripomb, smatra pa, da bi glede na možnosti na tržišču, lahko dosegli še boljše rezultate.
- Sprejme se SS o ureditvi medsebojnih odnosov in drugih skupnih zadev v zvezi s poslovanjem mešanega podjetja Slovenia Bois v besedilu, kot je bil predložen v obravnavo.
- DS je bil seznanjen s problematiko o varovanju družbenega premoženja v TO ter smatra, da je dokaj zadovoljivo, odstraniti pa je še nekatere pomanjkljivosti kot so dokončati ograjo, zapreti prehod med halo in proizvodnim skladiščem, urediti kurjenje odpadkov.

7. DS TO Rečica je imenoval inventurne komisije za popis premoženja za leto 1979 v TO Rečica kot so bile predložene.

8. Potrdi se nov cenik stavbnega pohištva z veljavnostjo od 1. 12. 1979 dalje.

9. Za delegata v samoupravne organe Temeljne banke Gorenjske, poslovna enota Radovljica je bila izvoljena Amalija Repe.

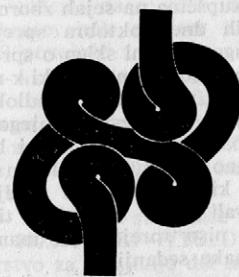
10. Potrdi se nabava sledečih osnovnih sredstev za potrebe proizvodnje in sicer:

- 2 kom ročnih el. rezkarjev za izrez odprtih pri vratih
- podaljšek vilic za viličar v proizvodnem skladišču
- 5 kom cistern za lepilo
- 1 kom usmernik za viličar v proizvodnem skladišču

11. Sprejme se samoupravni sporazum o združevanju sredstev rezerv v sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije v besedilu, kot je bil predložen v obravnavo. Za podpisnika se pooblašča Jožeta Lipnika.

12. Sprejme se SS o merilih, načinih in postopkih za do-sego dogovorjenega obsega uvoza blaga in storitev ter odliva deviz za leto 1980 v besedilu kot je bil predložen v obravnavo. Za podpisnika se pooblašča direktorja DO ing. Franca Bajta.

13. DS izjemoma v zimskem času dovoljuje zaposlenim na popoldanski izmeni da parkirajo avtomobile v nadstrešnici pred skladiščem vrat. Parkiranje ne sme v nobenem primeru ovirati proizvodnje oz. eventualnega nakladanja v popoldanskem času. Pripominja se, da je parkiranje na tem prostoru le na lastno odgovornost, ter TO za eventualne poškodbe ne odgovorja.

ali že veste...

NEKAJ O SONČNI ENERGIJI

Urbanisti so do sedaj zatrdjevali, da zgradbe (kjer naj bi nastajala sončna energija) ne dajejo lepega izgleda okolici in jo celo kvarijo.

V Švici je neka firma (Arbonia) začela izdelovati kolektorje iz aluminija s stekleno pločo, katera jih prekriva. Ugotovili so, da takšne vrste stavb lepo izgledajo.

Bližamo se koncu stoletja in starih virov energije je vedno manj. Zakaj bi se torej branili izgledu, saj je vendar važno, da imamo količinsko dovolj energije?

Zapisano po TV ogledu
VESNA

Ukinitev proizvodnje na obratu Lancovo

Obrat Lancovo je s svojo lokacijo ob izteku glavne dovodne poti s predela Jelovice imel v začetku idealno lego za razvoj žagarske proizvodnje. Področje Jelovice je bilo v tem času zaprto in nedostopno za motorna vozila. Dovoz lesne surovine je bil mogoč le v zimskem času s konjsko vprego. Zimska zaloga žagovcev je omogočala proizvodnjo le do prve polovice leta. Da bi omogočili zaposlenim delo skozi celo leto, je bilo nujno uvesti predelavo žaganega lesa. Poleg žagarske proizvodnje se je pričelo z izdelavo lesnih oblog in lesne embalaže. Povpraševanje po teh izdelkih je bilo iz leta v leto večje, zato se je predelava povečevala. Oskrbovanje obrata z osnovno lesno surovino je bilo na klasičen način nemogoče.

Izgradnja gozdnih cest je bila za nadaljnji razvoj lesne industrije nujno potrebna. V tem času se je pričelo z gradnjo gozdne ceste Kolnica—Jelovica. Izgradnja gozdnih cest na Jelovico in kamionski prevozi žagovcev so odločilno vplivali na nadaljnji razvoj lesne industrije v Lipniški dolini. Poleg žagalnice na Lancovem je v tem

času obratovala tudi žaga v Podnartu. Oba obrata sta bila tehnološko zastarela, z dotrajano strojno opremo.

Med tem časom se je na našem območju vedno več vlagalo v modernizacijo žagalnic. So-

doben razvoj lesne industrije je pogojeval nadaljnji razvoj na enotni lokaciji. Lokacija v Podnartu je bila v pogledu najkrajše transportne razdalje mnogo ugodnejša, kakor Lancovo. Poleg tega je v Podnartu v neposredni bližini železniška postaja. Izredno ugodna lokacija v Podnartu je odločilno

vplivala na nadaljnji razvoj lesne industrije na tem področju.

Leta 1965 se je pričelo z izgradnjo nove žagalnice v Podnartu. Istočasno je bilo načrtovano, da se tudi ostala proizvodnja razvija v Podnartu. Z izgradnjo obrata za predelavo se je odlašalo do leta 1977. Težko pričakovano leto 1977 je pomenilo konec negotovosti o nadaljnji izgradnji v Podnartu. Na osnovi sprejetega investicijskega programa za modernizacijo in koncentracijo proizvodnje, se je v naslednjem letu pričelo z gradnjo v Podnartu. V letošnjem letu so zgrajeni novi proizvodni in pomožni prostori. V drugi polovici leta smo pričeli s selitvijo predelave iz obrata Lancovo v obrat Podnart. Delo v novograjenih prostorih je mnogo lažje, saj so odpravljeni najbolj težaka dela.

V obratu Lancovo je po mnogih letih lesna predelava prenehala. Obrat Lancovo je v povojnih letih mnogo doprinesel k razvoju lesne industrije na našem območju. Vsi zaposleni so s preselitvijo dobili enakovredne pogoje za delo, kot delavci v ostalih temeljnih organizacijah pri DO LIP Bled.

G. F.

Sprejet je samoupravni sporazum o prehodu na ekonomske stanarine v občini Radovljica

Letos je bilo stanovanjskemu gospodarstvu posvečeno na vseh nivojih — od republiške skupščine do zborov delavcev v TOZD — precej pozornosti.

Že v prvi polovici leta je bila izvedena široka javna razprava o uveljavljanju samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu ter o smernicah nadaljnjega razvoja in uveljavljanja le-teh.

V drugi polovici leta pa smo pristopili že k konkretizaciji sprejetih stališč — sprejemu samoupravnega sporazuma o prehodu na ekonomske stanarine v občini Radovljica.

O njegovem osnutku je javna razprava potekala v avgustu in septembru, končni predlog sporazuma pa je bil posredovan vsem TOZD in zborom stanovalcev krajevnih skupnosti v oktobru.

V oktobru je večina TOZD (preko 100) in vsi zbori stanovalcev krajevnih skupnosti sporazum sprejela, tako da je občinska skupščina na sejah zborov v zadnjih dneh oktobra sprejela tudi ugotovitveni sklep o sprejemu sporazuma, za tiste, ki k njemu niso pristopili, pa odlok o obveznem upoštevanju njegovih določb, saj verjetno ne bi bilo umestno, da bi stanovalci in delavci, ki so sporazum sprejeli, plačevali večje stanarine, tisti, ki ga niso sprejeli, pa manjše oz. enake sedanjim.

Sporazum sam nedvomno predstavlja tudi kvaliteten premik na področju sporazumevanja, saj vemo, da so se stanarine dosedaj povečevale le na podlagi občinskih odlokov.

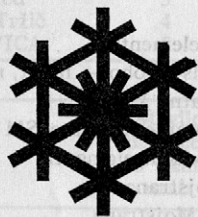
S sporazumom bomo do leta 1985 dosegli ekonomske oz. bolj stroškovne stanarine — stanarine, ki bodo osnova za solidno vzdrževanje in revitalizacijo obstoječega stanovanjskega sklada.

Predvidoma se bodo stanarine letno povečevale za 24,35 % — po stopnji, ki je bila izračunana na podlagi vseh dejavnikov, ki vplivajo nanjo: obsega gradnje in cene novih stanovanj, stroškov vzdrževanja, revalorizacije vrednosti stanovanj, predvidenega gibanja osebnih dohodkov in cene m² stanovanjske površine.

Za letno spremljanje izvajanja sporazuma ter vseh dejavnikov je bila v sporazumu zadolžena

stanovanjska skupnost, ki bo na podlagi teh letnih izračunov pripravila tudi konkreten predlog letnega povečevanja stanarin.

Prvič se bodo stanarine povečale 1. 12. 1979 (za 24,35 %), naslednje povečanje pa bo v juniju 1980.

Poskrbljeno je tudi za občane z nižjimi dohodki oz. več članske družine, ki povečanje stanarine ne bi zmogle glede na svoj socialni položaj. Zanje je že sedaj uveljavljena institucija delne nadomestitve stanarine, ki se bo v bodoče še dograjevala. Takim stanovalcem je na njihovo prošnjo ter po proučitvi dokumentacije o dohodkih, velikosti stanovanja in nasploh standar-

du stanarino mogoče delno nadomestiti do 80 %

Za delno nadomestitev stanarine bodo tudi vnaprej vsako leto v prvem tromesečju razpisali za zbiranje vlog, na katere se lahko prijavijo vsi stanovalci, ki se glede na povečanje stanarin čutijo socialno ogrožene.

Upoštevač dejstvo, da je občina Radovljica prva občina gorenske regije, ki je sporazumevanje o prehodu na ekonomske stanarine uspešno in v roku zaključila, lahko ugotavljamo, da so se naši delovni ljudje in občani v celoti azvedali pomembnosti uveljavljanja samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu ter dejstva, da so stanarine:

— bistveni element družbeno-ekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu;

— osnova za krepitev odločanja delovnih ljudi in občanov na tem področju;

— osnova za zagotovitev potrebnih sredstev za solidno vzdrževanje in razširjeno reproduk-

cijo stanovanjskega sklada v družbeni lastnini; ter da se s sprejemom sporazuma realizira tudi politika izenačevanja delavcev, stanovalcev v najemnih družbenih stanovanjih, ki so — v primerjavi z delavci, lastniki stanovanj ali ti-

stimi, ki so si zgradili lastne hiše ter poleg anuitet za posojila, lastnega dela, nosijo še vse stroške vzdrževanja — prispevali precej manjši delež (stanarino in eventualno lastno udeležbo) za rešitev svojega stanovanjskega problema.

Svetle in senčne plati kulture v krajevnih skupnostih

Za kulturno dejavnost v radovljiški občini je značilno, da je razmeroma razgibana in dokaj enakomerno razporejena v vseh 20 krajevnih skupnostih, zahvaljujoč obstoju in aktivnosti kulturnih društev in sekcij. V občini trenutno deluje 18 DPD Svoboda in drugih kulturnih društev ter štiri samostojne skupine, ki v 63 različnih sekcijah združujejo nad tisoč amaterskih delavcev. Pri tem pa ne gre zgolj za teritorialno pokrivanje kulturnih potreb občanov v krajevnih skupnostih. Neposredni vpliv in dejavnost teh društev se odraža tudi v vseh delovnih kolektivih na območjih posameznih krajevnih skupnosti, zato ni mogoče govoriti le o kulturi v krajevni skupnosti, pri tem pa izločiti delovne organizacije. Potrditev takšnega obsega dejavnosti v kulturnem življenju kraja in njihovih delovnih organizacijah najdemo iz vrst delavcev, kar pa je še posebno razveseljivo, pretežno mladih, ki so glavni nosilci kulturnih prizadevanj na svojem območju.

Za takšno stanje gre zagotovo zaslugi tudi sindikalnim organizacijam, ki so prav na kulturnem področju našla najbolj trdno povezavo in vpliv v družbenem življenju v svojih krajevnih skupnostih.

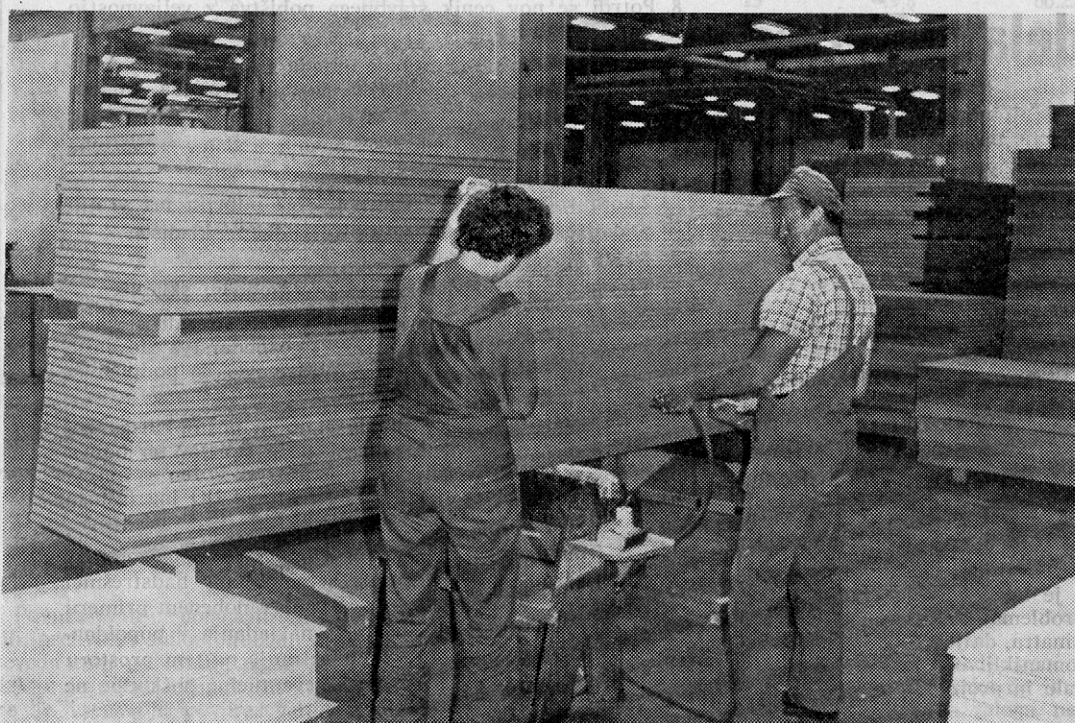
Samovšečnosti pri vsem tem seveda ne bi smeli pritrjevati. Se veliko je problemov in težav, s katerimi se morajo ubadati amaterji v krajevnih skupnostih. Resnica je, da je največkrat delo kulturnih društev na vasi ali v mestu odvisno le od zagnanosti manjših skupin, pogostokrat pa kar od enega samega zanesenjaka, ki drži pokonc takorekoč vso kulturo. Le nesebičnemu delu, odrekanju in idealizmu teh se v marsikateri krajevni skupnosti lahko zahvalimo, da obdržijo tisto kulturno ozračje, ki ga imajo. Na srečo teh ni malo; njihovemu zgledu pa sledi vedno več mladih, ki se želijo uveljaviti kot igralci, pevci, glasbeniki. In ko to postane, se skoraj po pravilu ne morejo več otresti takšnega načina življenja. Posebno ne, če imajo zadosti opore v starejših članih, zlasti pa v društvu in družbenopolitičnih organizacijah.

Poglavje zase so odnosi med sveti krajevnih skupnosti in kulturnimi društvi. Soodvisnost enih z drugimi jih sicer mora družiti v skupnih dogovorih in akcijah, saj je na številnih priložnostih, da se pokaže potreba po nastopih kulturnih skupin. Tudi društva ne bi mogla brez prostorov in materialne pomoči krajevne skupnosti. Vprašanje je le, če eni in drugi izpopolnjujejo svoje obveznosti. Za radovljiško občino bi smeli trditi, da skoraj ni sveta KS, ki bi se mačehovsko obnašal do svojih kulturnikov. V večini KS so prav kulturna društva nosilci in organizatorji celotnega družbenega življenja in prostor, kjer se najtesneje povezujejo interesi občanov in delavcev na družbenem polju. Zato ni težko najti skupnega jezika pri reševanju odprtih materialnih in prostorskih težav. To se opaža tudi pri oblikovanju letnih in srednjeročnih načrtov krajevnih skupnosti in skupnih nastopov v delegacijah na skupščini kulturne skupnosti ali na zborih občinske skupščine. Tudi referendumi o samopriskvih za izgradnjo kulturnih domov potrjujejo skrb vseh dejavnikov in občanov v krajevni skupnosti za razvoj množične, predvsem ljubiteljske kulture. To je dokaz, da je kultura že dobila svoje mesto v politiki krajevne skupnosti, in da so tudi izglede za njeno prihodnost dokaj spodbudni.

Navzlic temu pa bi kazalo vendar opozoriti tudi na drugo plat odnosov do kulture, ki še vedno ne dohajajo povsod družbeno dogovorjenih ciljev. Gre namreč za tista področja kulture, ki ni ocenjena ali priznana kot sestavni del kulture v krajevni skupnosti, kot je knjižničarstvo, muzejska in arhivska dejavnost, spomeniško varstvo in drugo, kar se financira neposredno v kulturni skupnosti. Ta dejavnost še vedno ni deležna potrebne pozornosti. Ponekod jo obremenjujejo z visokimi najemninami in drugimi datjavami, kot bi bile te kulturne institucije same sebi namen, ne pa, da bogatijo tudi družbeno življenje in razvoj krajevne skupnosti.

Tako kot marsikatera kulturne institucije in poklicni kulturni delavci še vedno nimajo pravega posluha za množično ljubiteljsko kulturo, tudi nekateri sveti krajevnih skupnosti mislijo, da mora njihova skrb veljati le svojem amaterskem kulturnem društvu, vsa druga kultura pa naj, če mora obstajati, skrbi sama zase. Marsikje skušajo sveti krajevnih skupnosti na račun delovanja knjižnice ali za gostovanja gledališč, orkestrov in drugih kulturnih prireditev celo iztržiti dobiček, največkrat z visokimi najemninami in cenami in cenami drugih storitev.

Ta navskrižja v odnosu do kulture v krajevnih skupnostih so bila že povod za razprave na skupščini kulturne skupnosti. Pravih premikov še vedno ni, zato ostane upanje, da bodo tudi družbenopolitične organizacije bolj kot doslej usmerjale pravilno in strpnijeje dogovarjanje o skupnih kulturnih interesih in potrebah v vseh krajevnih skupnostih. Prva priložnost za poglobljeno razčlenitev razmer s tega področja v krajevnih skupnostih bo že v decembru, ko bo komisija za kulturo pri komiteju Občinske konference ZK pripravila problemsko konferenco o kulturi. JR

Končna kontrola kvalitete vrat

Informacije splošnega združenja lesarstva Slovenije

SEJA IZVRŠILNEGA ODBORA SPLOŠNEGA ZDRUŽENJA LESARSTVA SLOVENIJE

14. novembra 1979 je bila v DO »Lesnit« Ilirska Bistrica 5. seja Izvršilnega odbora; po ogledu proizvodnje plošč po suhem (novem) in mokrem (dosedanjem) postopku je Izvršilni odbor pri obravnavi sklepov 4. seje

Potrošniško kreditiranje

vzel na znanje, da predvideno združevanje dodatnih 360 mio din za potrošniška posojila v letu 1979 ne bo izvedeno, ker temeljne banke ne izpolnjujejo pogojev, vzela na znanje sporočilo, da se pogoji za odobravanje potrošniških posojil ne bodo spremenili (polog 30% ostane) ter da banke ne bodo poviševale sredstev za kredite,

vzel na znanje, da LB - Združena banka Ljubljana za leto 1980 ne predvideva (več) združevanja sredstev v Združenji banki za potrošniško kreditiranje ter sklenil,

da zastopniki lesarstva, ki bodo sodelovali na razgovoru s predsednikom Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije dr. Antonom Vratušo in v Beogradu s predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SFR Jugoslavije seznanijo le-te s problemi na področju prodaje proizvodov na potrošniška posojila.

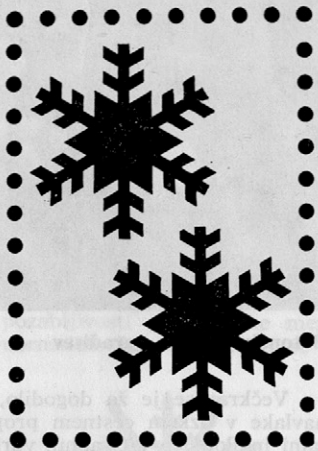
Probleme prodaje na potrošniška posojila obravnava sedaj delovna skupina Združenja jugoslovanskih bank.

Izvoz hlodovine

Izvršilni odbor vzel na znanje stališča Odbora za tržišče in cene Splošnega združenja gozdarstva Slovenije ter sklenil, da se sklep 4. seje dopolni v toliko, da si mora GG, ki želi izvoziti hlodovino priskrbeti mnenje ene tovarne ivernih plošč in tovarne

vlaknenih plošč »Lesnit« Ilirska Bistrica (ne dveh tovarnih ivernih plošč),

vzel na znanje obvestilo, da je Izvršilni odbor Splošnega združenja gozdarstva in industrije za predelavo lesa, celuloze in papirja Jugoslavije predlagal zveznemu Izvršnemu svetu, da se za celulozni les listavcev (šifra 44.03/1b) spremeni režim izvoza iz LB v D in režim uvoza iz RK v LB; za drva za kurjavo — režim izvoza iz LB v D (šifra 44.01) ter pri drogovih (šifra 44.03/4a2) režim uvoza iz RK v LB.

Cilji razvoja lesarstva v SFRJ v obdobju 1981—1985

Izvršni odbor je proučeval razvoj lesne industrije Jugoslavije v času od 1976 do 1979 leta, razvojne možnosti v letu 1980, cilji in razvojne možnosti v času do 1985 v Jugoslaviji skupaj z mnenji, ki jih je k gradivu izoblikoval odbor za razvoj.

Izvršilni odbor je po razpravi sklenil, da je v delovnih skupinah in organih, ki bodo obravnavali to gradivo zastopati stališče,

— da mora v tem obdobju (1981—1985) izvoz vseh vrst gozdnih sortimentov prenehati,

— da se mora izvoz žaganega lesa vseh vrst znižati ter

— izvoz finalnih proizvodov povečati.

Možnosti razvoja gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji v obdobju 1981—1985

Samoupravna interesna skupnost za gozdarstvo SR Slovenije je predložila v obravnavo »Analizo možnosti razvoja gospodarjenja z gozdovi v dejavnostih posebnega družbenega pomena, razširjene gozdne reprodukcije in lesnobilančnih razmerij v obdobju od 1981 do 1985 leta v SR Sloveniji.

V analizi je ugotovljeno, da se lesnobilančna razmerja, predvidena za obdobje 1976—1980 realizirajo, da, da gradnja gozdnih cest poteka po planu, tudi dela enostavne reprodukcije v gozdovih se izvajajo tako, kot je bilo dogovorjeno, le dela razširjene gozdno-biološke reprodukcije so »pod planom«.

Za obdobje 1981—1985 analiza ugotavlja možnost povečanja pridobivanja drobnega lesa (predvsem listavcev) za 370.000 kub. m letno — seveda pod pogojem, da se pokrijejo (višji) stroški te pridelave. Izvršilni odbor predlaga to analizo v obravnavo Skupščini Združenja.

Program dela in finančni načrt Združenja za leto 1980

Izvršilni odbor bo predložil Skupščini predlog programa dela Združenja v letu 1980 skupaj s finančnim načrtom Združenja, ki predvideva 5.220.000.— prihodkov in odhodkov; prispevna stopnja ostane v letu 1980 enaka kot je bila v letu 1979, in sicer 0,0766% (promil) od dohodka, doseženega v letu 1978.

Predsednik Združenja bo sklical delegate Skupščine na 3. se-

jo Skupščine dne 19. decembra 1979 in predlagal v obravnavo in sprejem:

— analizo rezultatov poslovanja lesarstva v prvih 9 mesecih leta 1979;

— analizo možnosti razvoja gospodarjenja z gozdovi v dejavnostih posebnega družbenega pomena, razširjene gozdne reprodukcije in lesnobilančnih razmerij v obdobju od 1981 do 1985 leta v SR Sloveniji;

— družbeni dogovor o politiki cene v letu 1980;

— program dela Združenja in delovne skupnosti Združenja s finančnim načrtom za leto 1980.

Izvršilni odbor je:

— sprejel periodični obračun Združenja za obdobje I—IX/1979

— oblikoval mnenje o stranskih dejavnostih trgovine (LIKO Vrhnik) in gostinstva (LIPA Ajdovščina),

— določil, da v komisiji za izdelavo novega predloga za razvrstitev lesarskih proizvodov po stopnjah obdelave (izvozne stimulacije) dela tov. Alojz Leb,

— soglašal, da občasno in začasno dela določeno število žensk v nočnem času v DO Lipa Ajdovščina,

— soglašal, da GZS odobri »Lesnini« Ljubljana sofinanciranje konzultantske misije v Slo-koškošeni obali,

— vzel na znanje, da je »LI-NA« Apače prijavila izgradnjo tovarne pianinov v vrednosti 110 mio din.

Gradnja fakultete

Gradbeni odbor za izgradnjo prostorov za visokošolsko temeljno organizacijo za lesarstvo v Ljubljani je seznanil Izvršilni odbor

— da je na predvideni lokaciji pod Rožnikom v Ljubljani dovoljeno zgraditi samo objekte za to TOZD — ne pa tudi za Tehniško šolo;

— da je po izdelani lokacijski dokumentaciji možno graditi objekte v površini 4.500 m² (ne pa 9.500 m²) in

— da je zato pripraviti nov samoupravni sporazum o združevanju sredstev vseh TOZD lesarstva Slovenije za to gradnjo v skupni višini cca 95 mio din.

Izvršilni odbor je sklenil:

— da je izdelati nov samoupravni sporazum o združevanju teh sredstev; osnova za izračun deleža posamezne TOZD naj služi dohodek TOZD, dosežen leta 1978.

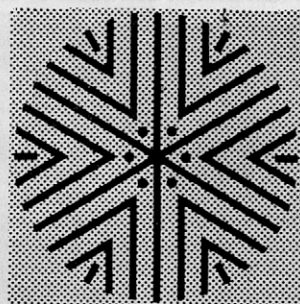
Samoupravni sporazum je izdelati takoj ter ga posredovati skupščini Združenja v obravnavo in vsem TOZD v sprejemanje, in sicer tako, da bo obveznost trajala 5 let, prva tranša obveznosti pa bi zapadla po zaključnem računu za leto 1979.

Seja Izvršilnega odbora Izobraževalne skupnosti lesarstva

Izvršilni odbor Izobraževalne skupnosti lesarstva se je sestel 22. novembra 1979 v Lesarskem šolskem centru v Mariboru, kjer je po seji prisostvovala otvoritvi (II. faze) novih šolskih prostorov; pred tem šolskim poslopjem pa stoji skoraj 3 metre visok — iz hrastovega lesa izdelbolben »kip« LESARJA.

Ivršni odbor je na seji:

— ponovno potrdil svoje prejšnje stališče, da morajo v primeru integracije izobraževalnih organizacij v posameznih občinah (npr. Novi Gorici) lesarske izobraževalne organizacije biti organizirane vsaj kot temeljne organizacije,

— obravnaval predlog zakona o svobodni menjavi dela na področju vzgoje in izobraževanja,

— potrdil periodični obračun Izobraževalne skupnosti lesarstva v SR Sloveniji za prvih 9 mesecev leta 1979, ki izkazuje 33.954.978,10 din prihodkov in 29.585.688,00 odhodkov),

— sklenil, da se obračun del za opravljanje strokovnih del pri izdelavi programske osnove usmerjenega izobraževanja za lesarstvo opravlja preko Splošnega združenja lesarstva,

— sklenil, da se cene vzgojno-izobraževalnih storitev za leto 1979 povečajo za 4,3%,

— sklenil, da se za opravljanje strokovnih, tajniških, administrativnih in organizacijskih del za leto 1980 prizna 480.000,00 din, kar je za 20% več kot v letu 1979,

— sklenil, da se nakaže znesek din 100.000.— BF—VTOZD za lesarstvo za izvajanje del na raziskovalni nalogi: Strateški razvoj lesarskih kadrov do leta 2000.

Ob dnevu JLA

V spomin na 22. december 1941, ko je bila po ukazu tov. Tita ustanovljena prva proletarska brigada v mestecu Rudo, praznujemo vsako leto dan JLA. Ob ustanovitvi je bilo v njej 1199 borcev, imela pa je šest bataljonov. Naslednjega dne se je prvič spopadla z Italijani in jih hudo porazila. Kmalu za tem je opravila znameniti Igmanski marš pri temperaturi —33° C. To je bila začetna pot slavne prve udarne proletarske brigade. To ni več le praznik Jugoslovanske ljudske armade, temveč praznik vseh oboroženih sil, vseh

nas udeležencev v splošni ljudski obrambi.

Naše oborožene sile so sestavni del našega ljudstva. Vselej so mu pripravljene pomagati.

Naše najmočnejše orožje v konceptiji splošnega ljudskega odpora so ljudje, ki morajo imeti čimveč znanja in zavesti.

Delovni ljudje dobro vedo, da sta ljudska obramba in družbena samozaščita poročstvo za nemoten razvoj dela in njihovega življenja njihovih samoupravnih organizacij in celotne socialistične samoupravne skupnosti.

December je mesec, ko pregledujemo in seštevamo naše uspehe ter iščemo nove in boljše poti za prihodnje leto. V tem smislu morajo delati tudi rezervni vojaški starešine. Prvi morajo biti v vseh družbenopolitičnih akcijah. Pregledajo letne programe dela, ki so obsežni in v glavnem v celoti izpolnjeni.

K zaključku letnega dela spadajo tudi proslave ob Dnevu JLA, ki jih organizirajo občinska konferenca ZRVS in krajevne organizacije. Temu se pridružujejo tudi aktivni ZRVS v osnovnih šolah, delovnih organizacijah in ostali delovni ljudje. Letošnja občinska proslava bo v Boh. Bistrici v Domu Joža Ažmana, 14. decembra 1979.

Organizirana bo združena proslava, ki bo zajemala:

— obletnico bohinjske vstaje na Nomenju

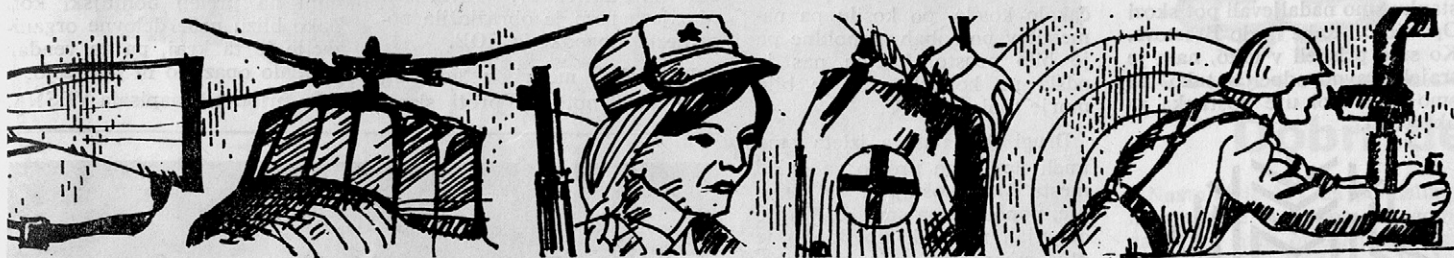
— obletnico zmage mrtvega bataljona na Pokljuki

— obletnico ustanovitve prve redne enote JLA.

Dne 15. 12. 1979 bo komemoracija pred spomenikom žrtev 3. bataljona Prešernove brigade na Pokljuki z bogatim kulturnim programom.

Dne 22. 12. 1979 bo velika slovesnost v kasarni Radovljica, kjer bodo le-to poimenovali po narodnem heroju Antonu Dežmanu-Tončku ter odkrili njegov doprnsni kip.

Praznovanje naj bo čimbolj slovesno, kakor gre velikemu prazniku, posvečenemu varovanju najsvetlejših izročil revolucije in narodnoosvobodilnega boja. **Blažević**

Občinsko tekmovanje gasilskih oddelkov civilne zaščite

Stab civilne zaščite občine Radovljica je razpisal in v letu 1979 prvič organiziral tekmovanje za vse gasilske oddelke CZ v občini. Dopolnilni pouk je bil izveden v skladu z zakonom o ljudski obrambi in sestavljen iz priprave na tekmovanje ter nastopa pred ocenjevalno komisijo.

Skupaj je nastopilo 51 gasilskih oddelkov; 28 iz KS in 23 iz OZD ali TOZD.

Tekmovanje je bilo 3. junija 1979 v Bohinju, kjer je tekmovalo 10 oddelkov in 10. novembra v Radovljici, kjer je tekmovalo 41 oddelkov CZ.

V Bohinju je med enotami KS (krajevne skupnosti) zmagala

KS Bled — oddelek Zagorica, med OZD pa enota Verige iz Lesc. V Radovljici so se najbolje uvrstile enote KS Bled — oddelek Grad, Veriga Lesce II in KS Gorje — oddelek Zg. Gorje. Prikazano znanje je bilo dokaj kvalitetno, vendar pa realnega vrstnega reda ni bilo mogoče dobiti, ker ni bila izvedena vaja s hidrantom.

Vsem enotam, ki so sodelovale na tekmovanjih, je priznan dopolnilni pouk za leto 1979.

Tekmovanje je pokazalo tudi pomanjkljivosti. Tako nista na-

stopila oddelka iz KS Srednja vas v Bohinju in KS Podnart. Premajhno je tudi število enot v velikih krajevnih skupnostih, kot so Lesce, Boh. Bistrica, Begunje in Gorje.

Priprave so pokazale, da v majhnih TOZD in osnovnih šolah ne morejo imeti mobilnih specializiranih enot in bo potrebno formirati splošne enote, jih usposobiti in tudi za njih organizirati dopolnilni pouk v obliki tekmovanja.

Mulej Zvone

Dopisujte v Glasilo

Pričetek gradnje na Jaršah

V prvih dneh novembra se je končno, po večletnem premoru, pričela nadaljevati gradnja družbenih stanovanj na Jaršah na Bledu. Dva bloka s 34 stanovanji že gradijo (prva faza), v drugi fazi pa sta predvidena še dva.

Investitor gradnje vseh objektov je Samoupravna stanovanjska skupnost občine Radovljica, izvajalec SGP Gorenjc iz Radovljice, nadzor pa opravlja ALP-DOM.

Bloki bodo po zunanosti popolnoma enaki že obstoječim, kljub temu da so bile na projektnih izvršene določene dopolnitve

s ciljem še večje funkcionalnosti in izkoristka prostora.

Izhodiščna cena az m² stanovanjske površine znaša 13.352,70 din, predvideva pa se, da bo gradnja prvih dveh blokov zaključena v decembru 1980 tako, da bodo ključni stanovalcem predani še pred novem letom.

Stanovanja se grade vključno za potrebe delovnih organizacij, delavcev in občanov z območja Bleda ter za upravičence do solidarnostnih stanovanj, prav tako samo s tega območja.

Tako je končno le zaključeno več kot triletno (ne)sporazume-

vanje v zvezi s pridobitvijo zemljišča za nadaljevanje te gradnje, s tem pa tudi uveljavljen interes delovnih organizacij, delavcev in občanov po družbeni gradnji stanovanj na območju Bleda.

Uspeh tako stanovanjske skupnosti kot delovnih organizacij ne sme uspavati, temveč vzpodbuditi, da se z iskanjem novih lokacij za družbeno gradnjo na Bledu takoj prične. Takoj je potrebno pričeti z izdelavo ustrezne dokumentacije, pridobitvijo zemljišč, da se »zgodba o Jaršah« ne bo ponovila ter da bodo stanovanja za delovne organizacije, delavce in občane s tega območja kontinuirano zagotovljena.

Stari običaji

Ker nas do novega leta loči le še nekaj dni, bi vam rad predstavil oziroma opisal zanimiv star običaj, ki se že vrsto let ohranja v Zgornji bohinjski dolini, v vaseh Češnjica in Srednja vas. Ta stari običaj — otepanje — se v Stari Fužini odvija na Štefanovo, 26. decembra, v Češnjici in Srednji vasi pa na Silvestrovo, 31. decembra.

Kaj je to otepanje?

To je običaj, ko si mladi fantje, ki dopolnijo 17 let in so že sposobni za vojaško službo, nadejejo svojevrstna oblačila in

odidejo po vasi. Družina teh fantov — otepancev šteje ponavadi 6 do 8 fantov, oziroma toliko, kolikor je v vasi fantov te starosti. Predstavljajo eno večjo družino.

Otepanje se prične kot sem že omenil na Silvestrovo popoldne in traja v noč. Družina hodi od hiše do hiše in vošči zdravja, sreče in veselja v novem letu. Vsak jim prikaže kak dinar, obvezna pa je klobasa, ki jo spravi oča v vrečo, dočim mati nabira jajčka in šnops. V družinici je tudi »dohtar«, ki »pregleduje« člane v hišah, če so zdravi; dimnikar pa kakšen štedilnik očisti, za plačilo pa gospodinjno pomaže s sajami. Vsi skupaj tudi zaplešejo, da se hiše tresejo, saj harmonikar jim polke na svoj meh igra.

Sprevod vodi fant, ki »nosi novo leto« — s seboj nosi skrinjo, v katero nabira denar za družino. Za njim hodita fant in dekle, nato dohtar in dimnikar, včasih še kakšen cigan, sprevod pa zaključujejo oča in mati ter harmonikar. Ko obidejo vse hiše, se zberejo v eni hiši, kjer skuhamo klobase in natočijo mo-

šta. Povabijo tudi dekleta, da se skupaj zabavajo pozno v noč.

Če še niste videli teh običajev, vas vabimo, da si jih ogledate na Štefanovo v Stari Fužini, na Silvestrovo pa v Češnjici in Srednji vasi.

Branko Sodja

»Otepanci« v Bohinjski Češnjici

Izlet na Lošinj

Sindikalna podružnica TO Rečica organizira vsako leto sindikalni izlet. Tako smo prepotovali že dobršni del naše ožje in širše domovine, kakor tudi tuje dežele. Obiskali smo že več zgodovinsko pomembnih krajev in obeležij iz NOB. Tako smo videli že otok Rab, Kočevski Rog, Pohorje, šli smo že po poti AVNOJ-a. Ravno tako smo organizirali tudi nekaj turističnih izletov v Švico, Češko, Avstrijo, izlet po novi progi Beograd—Bar, v Poreč in seveda letos na otok Lošinj.

Za letošnji izlet se nas je zbralo za tri avtobuse. Izlet je trajal tri dni, tako, da smo predhodno delali eno soboto, da smo nadoknadili petek, na katerega smo imeli dan odhoda. Zbrali smo se ob 5. uri zjutraj na avtobusnih postajah od Gorij, Bleda, Lesc do Radovljice. Pot smo nadaljevali skozi Kranj, Ljubljano in po avtocesti do Postojne, kjer je bil prvi postanek za okrepitev. Po polurnem po-

stanku smo nadaljevali pot skozi Opatijo do Reke in do Brestove. Ko smo prispeli v luko, nam je trajekt ravno odpeljal tako, da smo imeli pol ure postanka za okrepitev.

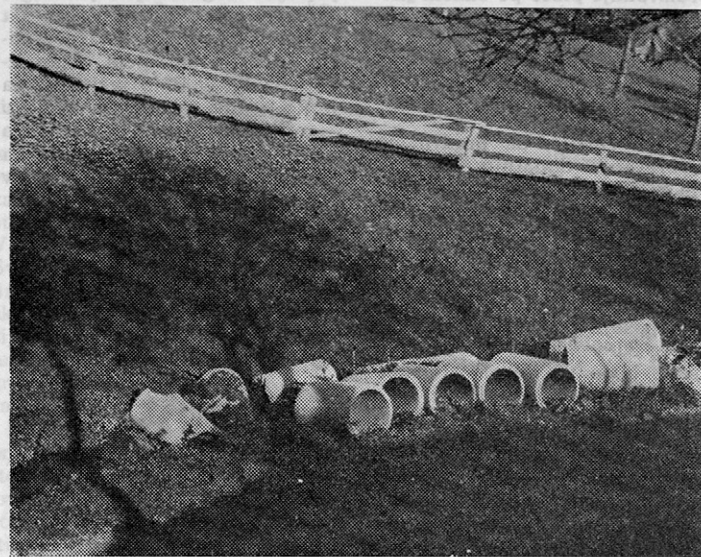
Ko so bila vsa vozila na trajektu, smo odpluli proti otoku Cresu. Po izkrcanju nas je pot vodila po slikovitem Cresu. Med potjo smo si lahko ogledali vasi in mesta, kot so vas Dragozetići, Predošćica, mesto Cres in Osor, kjer je majhen jeklen most, ki meji z otokom Lošinjem. Od

Osorja do mesta Lošinja nas je ločevalo samo še 20 km. V hotelu Helios na Lošinju nas je že čakalo kosilo, po kosilu pa na mestitev po sobah, popoldne pa je bilo prosto. Večina nas je odšla na kopanje, saj je bilo morje toplo še 23° C.

Drugi dan našega izleta smo imeli dopolne prosto za ogled mesta Mali Lošinj in za kopanje, popoldne pa smo se z ladjo odpeljali na otok Ilovik. To je otok miru, saj na njem ni nobenega motornega vozila, čista tišina in pristne dalmatinske hiše, kakor tudi ljudje in nji hovi običaji. Seveda, da ne pozabimo tudi na pristni dalmatinski pršut in vino, ki sta enkratna. Ker smo imeli dosti časa, smo se tudi kopali. Po povratku na Lošinj smo odšli na večerjo, po večerji pa na ples, tisti, ki smo bili utrujeni od izleta in dobrega vina pa v posteljo na spanje.

In že je bila nedelja, dan povratka proti Gorenjski. Popoldne je bil še čas za kopanje, po kosilu pa odhod proti domu.

Gorje: V letošnji pomladi je močno deževalo. V višjih predelih se je topil tudi sneg, da so pohlevni potoki prerasli v dovolj močne hudournike in ponekod prestopili meje svojih strug. Tako je naredil tudi potok, ki priteče iz Zgornjih Gorij po dolini med Zgornjimi Gorjami in Poljšico. Ta potok, ki prinaša s seboj iz Zgornjih Gorij vse meteorne in fekalne vode, izpod te vasi, ki ima že prosto pot po svoji strugi, pa ob večjih nalivih pobira vso nesnago in navlako. Vso to kramo pelje s seboj in jo odlaga na nižje ležečih livadah; nekaj te »dragocenosti« pa oddaja v Blejsko jezero, v katerega se delno izliva.

Betonske cevi za vgraditev

Večkrat se je že dogodilo, da se je ta potok zamašil zaradi navlake v ozkem cestnem propustu na cesti med Zgornjimi Gorjami in Poljšico v Grabnu, vdrl je na cestišče in ga vedno na tem odseku močno razdril. Zaradi tega je TOZD Komunala Bled pripeljala 13 kosov betonskih cevi profila 50, gramoz in cement že spomladi, z dobrim namenom, da bi krajanje iz Zg. Gorij in Poljšice s prostovoljnim delom vgradili vse to v potokni hudournik. Toda iz tega do danes ni nastalo še nič. Gramoz se je skorajda porazgubil, betonske cevi so še nedotaknjene, cement pa je varno shranjen na suhem v prvi hiši v Grabnu proti Poljšici. Cevi so razmetane ob tej cesti in v potoku. Kako dolgo bo še tako?!

Jože Ambrožič

Pot nas je vodila po istih krajih kot od doma, vendar ta pot ni bila tako lahka kot takrat, ko smo se odpravili od doma. Na trajekt smo morali namreč čakati več ur, saj nismo bili edini, ki smo bili na sindikalnem izletu na Lošinju. Pri čakanju na

trajekt se je nabrala cela kolona osebna in tovornih vozil pa tudi avtobusov. Po nekaj postankih med potjo smo prispeli domov, srečni in zadovoljni, saj je bil izlet dobro organiziran, torej enkratno.

Brane

Po bohinjski dolini

Letos v jeseni smo se v TO Trgovina odločili za izlet v bohinjsko kotlino. Ob 9.00 uri smo se zbrali v naši trgovini. Tudi sodelavci iz Murske Sobote, Zagreba in Logatca (s temi imamo tehnično sodelovanje) so se udeležili izleta kljub slabemu vremenu. Deževalo je kakor iz škafo, vendar nas vreme ni prav nič odvrgnilo od nameravane poti. Najeli smo mini-avtobus, v njem smo se počutili prav prijetno.

Prvi postanek smo naredili v Bohinjski Bistrici, koder smo si ogledali dom Joža Ažmana. Razlagal nam je tov. Benčina. V muzeju iz NOB smo marsikaj spoznali iz dokumentarnih zapisov in fotografij, kakšno je bilo življenje in delo bohinjskih borcev in aktivistov. Tovarišica Mazijeva nam je obrazložila posamezne dogodke iz NOB.

Po dobri malici v gostišču LEV smo potovali proti slapu

Savica. Najbolj hrabri so stopili pod dežniki prav pod slap, kar nam je bilo zgoraj še v posebno veselje in smeh.

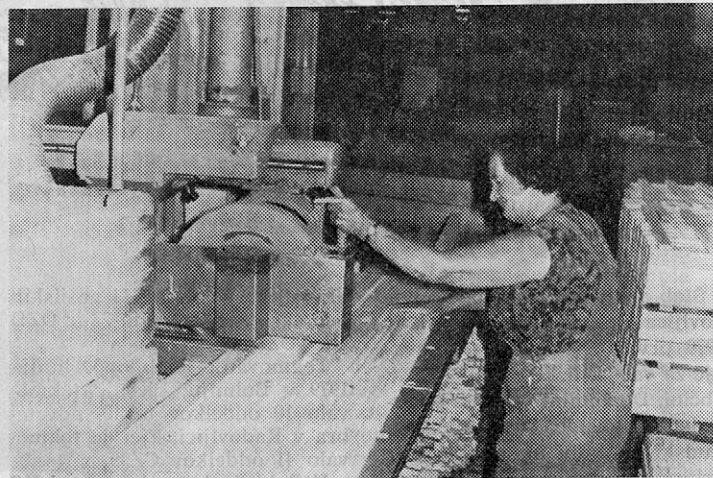
Cez zgornjo bohinjsko dolino, ki je zares bogata s pašniki, mjičnicami ter kočami, smo se peljali proti Pokljuki. Lepša slika bi se gotovo nudila v sončnem vremenu. Vendar smo tudi tako bili kar zadovoljni.

Na Pokljuki smo si še ogledali spomenik padlim žrtvam 3. bataljona Prešernove brigade.

Cez Zatrnik smo ubrali pot do Poljan, kjer smo »južinalice. Ob glasbi nam je vsem srce radostno igralo in marsikatera šala je ob žlahtni kapljici še bolj izzvenela.

Večeralo se je, pa smo še malo posedeli. Izlet je počasi mineval, ostali pa bodo nepozabni spomini na prelep bohinjski kot. Tako blizu naše delovne organizacije je ta kraj, pa ga vendar premalo opazimo in poznamo.

Po pripovedi napisala VESNA.

Narez pokončnikov za B 4

Radijski valovi pod Triglavom

Lokalna radijska postaja »Radio TRIGLAV Jesenice«, ki se že petnajst let oglašja iz jeseniškega kulturnega doma, iz stavbe amaterskega gledališča »Tone Čufar« letos pranjuje 15-letnico delovanja. Sprva so jo domačini Jesenic in bližnje okolice lovili na srednjem valu 202 vsak torek, četrtek, soboto in nedeljo v tednu, šesto leto (1971) njenega delovanja, pa so program raztegnili na vse dni v tednu. O razvojnih težavah in uspehih je pripovedoval eden po stažu starejših delavcev jeseniškega radia, novinar Dušan Dragojevič, že več kot sedem let tesno povezan z malim, a prijetnim studijem v pritličju »jeseniškega teatra« kot gledališki stavbi pravijo domačini.

Začelo se je 3. januarja 1965, ko so potrebe po tovrstnem obveščanju v jeseniški občini omogočile, oziroma narekivale investicijo v oddajnik in radijske aparature. V začetku jim je stregel en sam delavec — direktor, urednik in novinar v eni osebi, kasneje pa se mu je pridružil še honorarni sodelavec. Zaradi razširitve programske sheme na vse dni v tednu, je bila nujna kadrovska okrepitev in v letu 1973 so na lokalni postaji radia Jesenice že delovali trije novinarji. Ambicije malega kolektiva so rasle, povečale pa so se tudi potrebe po tovrstni hitri informaciji, zato so začeli razmišljati o večjem, močnejšem UKW oddajniku in k sodelovanju povabili radovljiško občino.

Leta 1976 so končno postavili prepotrebni UKW oddajnik, za boljše pokrivanje gornjega dela jeseniške občine so zgradili 50 Watni pretvornik na Brvogih nad Kranjsko goro in 250 Watni pretvornik na Katarini nad Zapisom, ki omogoča kakovostno pokrivanje radovljiške občine in večjega dela Gorenjske. Trenutne težave imajo le še v Bohinju, kjer je slišen jeseniškega radia zelo majhna, zato načrtujejo postavitev 10 Watnega pretvornika na Voglu, ki bi te težave odpravil, vendar se je postavitev kljub že zbranim sredstvom in prizadevanju družbenopolitičnih organizacij radovljiške občine zavlekla.

Istega leta, torej 1976, je prišlo tudi do preimenovanja jeseniške lokalne radijske postaje v »RADIO TRIGLAV — Jesenice«, kajti valovi novega UKW oddajnika segajo skorajda v sleherni dom ljudi, ki žive pod Triglavom in vse do Kranja. Ustanovitelj te povečane radijske postaje sta občinski konferenci SZDL Jesenice in Radovljica.

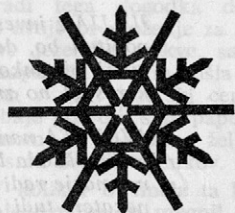
Kljub večjim obveznostim in nekajkrat pomnoženem delu, z radovljiško občino so k jeseni-

skim krajevnim skupnostim dodali še 20 radovljiških, pa v radijskem uredništvu delajo še vedno le trije novinarji in delo jih zasipa z vseh strani.

In še nekaj besed o samem programu Radia Triglav. Vsak dan ob 16. uri po avizu 10 do 15 minut namenijo lokalnim poročilom, 15 minut obvestilom, sledijo razne oddaje od športa, kulture, pa mladim, največ posvečajo pa tudi dobri narodni in zabavni glasbi. Tedensko pripravijo celih sedemnajst ur programa, v katerem imajo poslušalci, vsaj glede na odzivnost, najraje oddajo o NOB z naslovom »Mi

Pozabljivost — bolezen?

V vsakdanjem življenju pogosto gotavljamo, da mnogo pozabljamo. V časopisih bremo, da izpuščajo črke, prav tako tudi drugod pozabljajo besedila. Znanstveniki, ki preučujejo pojav pozabljivosti, pravijo, da se v današnjem hitrem tempu življenja ta pojav stopnjuje. Pojav pozabljivosti je do neke mere normalen. Informacije, ki so v

spominu le nekaj sekund so v ultra-kratkem spominu, (npr.: tel. številka, katero le enkrat uporabimo).

Vzrok za pozabljivost je v sklerozi možganskih arterij, v oslabelem delovanju ščitnice, v prebavnih motnjah itd.

Bolniku z arteriosklerozo zdravniki priporočajo, da se sam

pa nismo se uklonili, ki je na sporedu vsako nedeljo ob 11. uri dopoldan in kontaktno oddajo »stop — zelena luč«, saj zanjo tedensko prejmejo tudi več kot 60 pisem z vprašanji, predlogi, mnenji in pripombami. Ne smemo pozabiti še oddajo »želje naših poslušalcev« ob nedeljah od 12. do 15. ure ali še dalj, kar je odvisno od poslanih voščil in čestitk. Naj povemo še to, da stanejo na tej postaji čestitke 80 din.

Takšen je kratek zapis o delu Radia Triglav Jesenice. Ob koncu naj zapišem še to, da si vsi želimo, naj bi na Voglu čimprej postavili pretvornik, da bi tudi v Bohinju nemoteno prisluhnili Jeseniškemu radiju.

Branko Sodja

mora boriti proti pozabljivosti. Duševna razbremenitev, odprava alkoholizma, kajenje in kontrola pritiska vse to daje pozitivne rezultate.

Zdravniki, kemiki, biokemiki in fiziologi so izumili zdravila kot npr.: HIDERGIN. To zdravilo oskrbuje živčne celice s krvjo ter izboljšuje se stanje raztresenosti in pozabljivosti.

Važen faktor je način življenja, temu primerno se bo tudi pozabljivost zmanjšala. Še vedno pa tečejo raziskave za ozdravljenje pozabljivosti in popolne raztresenosti.

Zelo zanimivo novost na tržišču priporoča elektronski dnevnik ESSELTE: izdelali so posebno vrsto budilk, kjer lahko vstavimo točno uro in datum nekega sestanka ali kaj podobnega. V našem denarju stane 1500 din, toda je ne smemo pozabiti doma.

Pozabljivost je torej le do neke mere normalen pojav. Če nas muči pa prehuda pozabljivost, pa se moramo obrniti na zdravnika.

Vesna

Hvala ti spoštovani, neznani prijatelj, za tople besede in lepe želje ob nepozabnem srečanju v Bohinju.

Zahvaljujem se podjetju LIP za lep dan, »en dan življenja« sem ga imenovala.

Pozdravljeni vsi znani in neznani prijatelji, vse vas imam rada. Spominjam se vseh, s katerimi smo preživeli zadnji teden počitnic v Seči, teh dobrih očkov, skrbnih mamic in ljubkih malčkov, vsi smo si postali prijatelji.

Vsem, prav vsem želim za novo leto mnogo sreče in zdravja.

Angela

Upokojil se je

Tov. POKLUKAR Franc se je dne 21. 11. 1979, predčasno invalidsko upokojil. V TO, lesna predelava REČICA je delal od leta 1947. Ves čas je delal v obratu žaga na delovnih mestih v neposredni proizvodnji. Poleg vsakdanjega dela v proizvodnji se je vsa leta aktivno udeleževal v organih upravljanja v TO in DO. S svojim delom in s tovariškimi pristopom do sodelavcev je veliko prispeval k razvoju naše TO in podjetja kot celote. Poleg dela v proizvodnji je vsa leta veliko prostega časa žrtvoval za razvoj in napredek kraja, posebno še pri delu Gorjanske godbe.

Praznovanje dedka Mraza naj bo odraz naših socialističnih odnosov

Novoletno praznovanje dedka Mraza

Stališča družbenopolitičnih organizacij o praznovanju dedka Mraza so taka, da bi tudi letos opustili obdarovanje po delovnih kolektivih in bi to organizirali v krajevnih skupnostih, osnovnih šolah in vrtcih. Taka oblika praznovanja se je uveljavila pred tremi leti in po pričakovanju bo letos še bolj uspešna, enotna in organizirana. Potruditi se moramo, da bo vsak otrok, starosti primerno, deležen enake radosti noveletnega praznovanja.

Glavni poudarek ob noveletnem praznovanju dedka Mraza naj bi bil na organiziranju javnih kulturnih prireditev za vse otroke in na nakupu kolektivnih daril v vzgojno varstvenih zavodih in šolah, naj bi vsi otroci doživljali enako veselje. Posamezne obdaritve najmanjših otrok, oziroma predšolskih otrok, naj bi bile organizirane po krajevnih skupnostih s primerno kulturno prireditvijo in skromnim darilom.

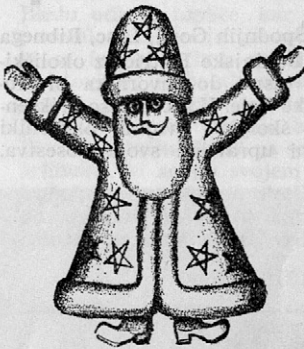
Organizatorji noveletnih praznovanj v krajevnih skupnostih

so vse politične organizacije, predvsem pa krajevna konferenca SZDL in Društvo prijateljev mladine.

Skladno s stališči političnih organizacij in na podlagi tega, da se vsako leto več delovnih organizacij vključuje v skupno akcijo noveletnega praznovanja dedka Mraza, je IO KOOS podprl to akcijo in predlagal, da se namenska sredstva nakažejo krajevnim skupnostim, v katerih naši ljudje živijo in delujejo.

Vsi smo člani krajevnih skupnosti, zato je tudi ob naše aktivnosti odvisno, kako in v kakšnem obsegu bo izvedeno noveletno praznovanje dedka Mraza, da bodo naši malčki srečni in zadovoljni. Ne stojmo ob strani kot kritični ocenjevalci dogodkov v krajevni skupnosti, temveč vsak po svojih sposobnostih gramov za noveletno praznovanje pomagajmo pri pripravah pranje, kajti enotna akcija na tem področju je ponovni odraz naše zavesti in poglobljenih socialističnih odnosov.

IOK OOS

Dobri dedek Mraz

Nastopil je čas, da pomislimo na srečanje z dedkom Mrazom, da kakor mali otroci prisluhnemo njegovim korakom. Vsako leto pripoveduje dobre, stare pravljice. Vsako leto ga znova radostno sprejmemo, vsem je k srcu prirasel dedek Mraz.

Dedek Mraz obiše otroke v mestih in vaseh, v gorskih in planinskih krajih, koder za zasneženimi gorami sonce še lepše zaide. Nanj se spominjamo ob kristalno čistih vodah, med zasneženimi poljanami in visoko v planinah. Podoba njegova je sivolas starček z dobrim srcem, oblečen v tople kožuh in sivo kučmo. Mrzla je zima, snežinke zapešejo svoj ples in oznanijo dedku Mrazu, da bo treba iti na

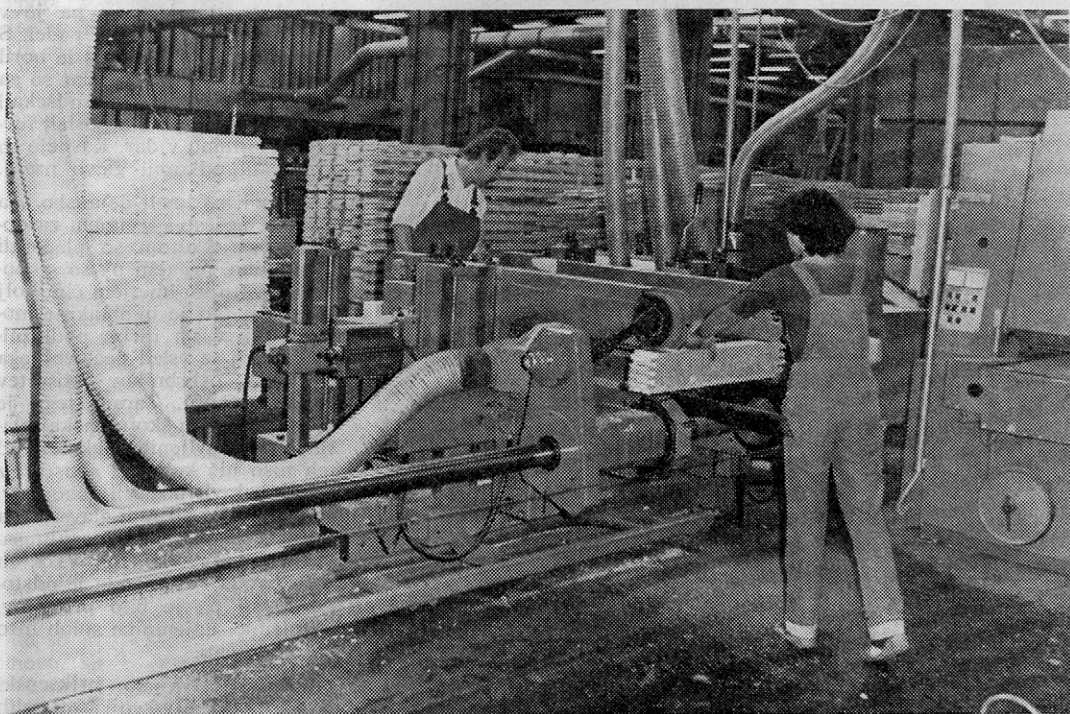
dalgo pot. Na poti ga spremljajo snežinke, ostra burja in lesketajoče ledene sveče visijo od drevja in streh.

Ne samo otroci, tudi odrasli so veseli, ko pride čas dedka Mraza. Vsi smo veseli in dobre volje.

Ko bo zvečer zunaj potihnil hrup ulice, se bodo prižgale v hišah in stanovanjih luči. Okoli noveletne jelke bodo sedli otroci z očetom in mamo. Skupaj bodo premlevali dogodke iz minulega leta, ki se že poslavljajo. Potem prižgejo svečke na jelki, si sežejo v roke in si prisrčno želijo zdravja in mnogo sreče v novem letu.

Tudi jaz želim SREČNO 1980!

Rajko Primožič

Rogličenje in brušenje podbojev B4

Lipova kronika za leto 1979

Zmeraj je navada naša, ob koncu leta vsak se vpraša: Se zgodilo je kaj novega, je prineslo tudi dobrega? Brez problemčkov in težav, nihče na LIP-u ni veslal. Potrudili smo se vsi za lepše — ustvarjalne dni!

Največja prireditev in proslava je za 1. maj pri nas bila: v Boh. Bistrici odprli smo nov dom Joža Ažmana! Nepozabni so spomini, ko tedaj nas TITO je obiskal. Svečanosti se je odzvala ogromna množica ljudi. Spomenik borcem NOB izdelali so fantje iz naše mizarske delavnice.

Naša DO je skozi vse leto dosegala dober rezultat, prodajala je na debelo od iso spana pa do vrat!

Jeseni so se v Podnartu selili. Morda se je komu orosilo okó. Moramo reči, počasi je šlo!

Če govorimo o gradnji, se pozabit ne smé, prizidek k upravi proti koncu že gré. Kovinasta streha in bela fasada, vsaka oseba pogleda tja rada. Prav je takó: topla malica bo in ura ob vhodu bo štela čas dela!

Letos smo kar daleč potovali: Koroškem, Primorskem, ob morski ter Donavski obali. Iz TO Trgovine so šli raziskat lepoto bohinjske doline!

Za razliko od lani je letošnje leto športnikov večje število, moštvo na Koblj je prvo mesto dobilo! V decembru bodo rezultati znani, podeljeni pokali v blejski dvorani!

LIP-ova kronika tako je končana: vsega nisem popisala, ker res predolgo bi bilo, kratek sem povzetek dala, v spomin na leto, ki je šlo!

VESNA

VOŠČILA

Za novo leto pišem voščila vsem narodom in ljudem sveta. Naj se povsod vojna konča. Naj bo leto miru in svobode, brez kriz ali drugačne zablode.

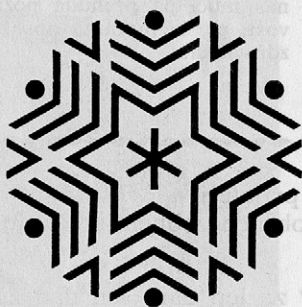
Kruha namesto orožja kupite, revnim otrokom nasmeih podarite na njihova bleda, starikava lica. Lakoto pozna več kot sveta polovica.

Narodil! Bodite med sabo prijatelji! Pustite, da Zemlja svobodno zadihá. Radostno naj pod vami trepetá. Zemlja je najsrečnejša, vsega nam dá

Na svetu je polno razlik. Bogati naprej bogatijo, da revni še komaj živijo. Ali čujete klíce ubogih, ki še vedno lakoto v svetu trpijo?

Novo leto bo za vse ljudi prišlo. Mnogi bodo udobno sedeli in morda jim iz oči sijala bo laž, ko bodo pili vino iz čaš. Ob istem času bodo čakali ljudje na koške kruhove skorjice preživljali bodo spet gorje. Za novo leto sem napisala voščila za vse ljudi, naj drugo leto prinese vsem več sreče, več radosti!!

Vesna,

Sprehod skozi leto 1980

JANUARJA se bomo spet hudo trudili, kje ob popisu inventurnem smo falili, katalogi bodo glavna tema, če dosti pik bo — ne bo problema.

FEBRUARJA bo račun zaključni, to trenutki bodo za nekatere mučni, novi plan bo resno zagrabit, tega pač ne bo mogoče obiti.

MARCA že bo četrletna slika, bo do obvez pokazana razlika, spoprijemali se bomo s krizo, ob rezultatih in še s kakšno drugo analizo.

APRILA problem dobi na teži, ker kupi desk preveč so sveži, v gospodinjstvu ugotavlja Liza, da v bodoče manj bo polna miza.

MAJA spet se veselimo, več iz trindvajsetega dobimo, naftna kriza ne pojenja, nobeden s porabo ne odjenja.

JUNIJA polletne obveze dohitimo, za več izvoza še vedno se borimo, praška in soli je spet dovolj, v omarah škodo je naredil molj.

JULIJA z investicijsko izgradnjo pohiteti bo, da ne zamudimo gradnjo, manj sestankov se obeta, ker spet bo zmanjkalo kofeta.

AVGUSTA nam preseda delo v obratih, je kar škoda lepih dnevoj — zlatih, na morje radi šli bi vsi naenkrat, nekateri tudi kar po dvakrat.

SEPTEMBRA spet seštevamo vse plane, okrog doseganja prepir se vname, gob veliko je le na jeziku, Arabci gledajo grdo se ob mejniku.

OKTOBRA val dopustov pojenjuje, denarja vsem že kar zmanjkuje, spet se nam ponuja energetska kriza, za ozimnico odšteje denarce Liza.

NOVEMBRA pripravljamo se že na drugo leto, predlogi zbirajo se, da vse bo prav vzeto, Beduini so še vedno huđi, za mir na svetu človek vsak se trudi.

DECEMBRA ugotavljamo narejeno, vse spet bo kakim planom podrejeno, ob novem letu veliko praznovanja, na zdravje vsem — in še veliko zdravja.

Tand

»Dežela kranjska nima lepš'ga kraja ko je z okolšno ta, podoba raja«

Gotovo se še spominjate kronike Bleda, ki jo je pred približno pol leta napisal za naše Glasilo tov. Benedik. Pri tem se je pisec kronike omejil na dogodke po I. oz. II. svetovni vojni. Tokrat pa vam bi rad osvetlil zgodovino Bleda, ki sega nazaj nekoliko dlje.

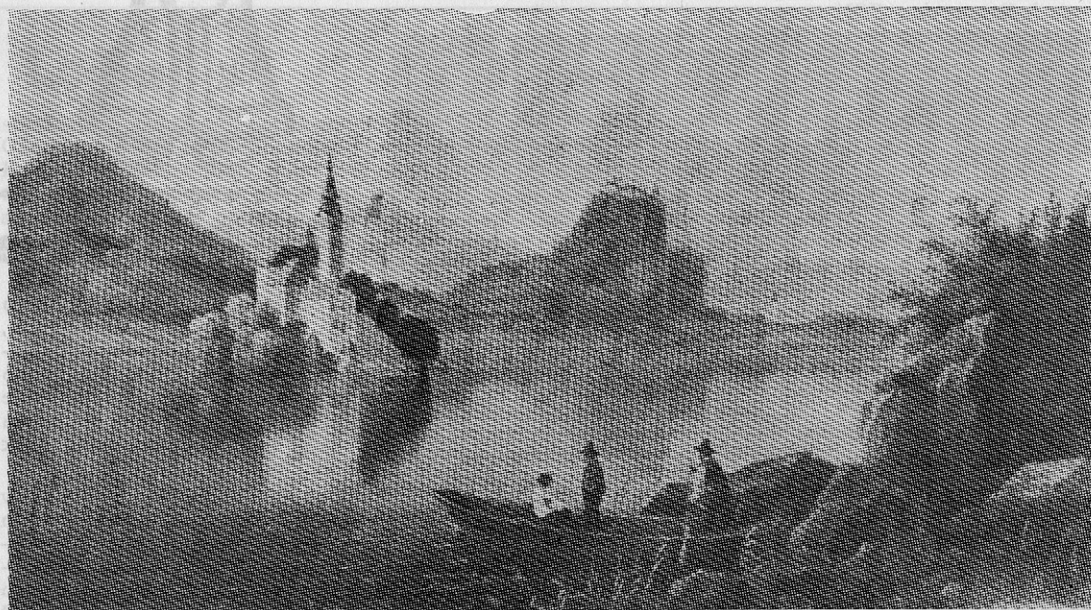
O zgodnji zgodovini Bleda pred letom 1004 nimamo nobenih zanesljivih podatkov. Vemo pa, da so se Slovenci naselili okrog blejske kotline že zelo zgodaj, kar potrjujejo tudi staroslovenski grobovi iz IV. stoletja. Sama naravna lega Bleda je namreč nudila varno zavetje pred naravnimi nevarnostmi in sovražniki.

L. 1004 je nemški cesar Henrik II. podaril briksenškemu škofu Albuinu obširna blejska posestva. Z njimi vred pa so prišli v njegovo last tudi nekateri gradovi, ki so stali na teh posestvih. Zase je cesar obdržal le blejski grad. Tega je podaril sedem let kasneje Albuinovemu nasledniku škofu Adalberonu.

Cesar Henrik III. se je izkazal še bolj darežljivega. Leta 1040 je podaril škofu Poponu vso zemljo in gozdove od reke Bohinjske Bistrice do blejske graščine. Tudi cesar Henrik IV. je leta 1073 daroval Bledu obsežne zemljiške in lovske pravice. Njemu so se pridružili še razni drugi plemiči.

Z vsem tem imetjem so si briksenški škofje zelo utrdili oblast na Kranjskem, saj so imeli dejansko vso zemljo od Bleda, Zg.

in Spodnjih Gorij, Lesc, Ribnega do Bohinjske Bistrice z okoliškimi vasmí do Javornika in Koroške Bele. V začetku so briksenški škofje s svojimi oskrbniki sami upravljali svoja posestva.

Največje dohodke so jim prinašali gozdovi, jezera, reke (ribištvo) in žitna polja, ki so bila že v tistih časih odlično obdelana. Zaradi preveč pogostih roparskih napadov pa se je takratni škof odločil za pomoč cesarja

Friderika II., ki je leta 1236 prevzel vsa posestva začasno v svoje roke. Tako je do škofove smrti bedel nad blejskim imetjem koroški vojvoda. Ta je poslej skrbel za varnost in obrambo Bleda z

okolico. Dohodke od imetja pa je še naprej obdržal škof.

Leta 1241 je po izvolitvi novega škofa Egnona dobil Bled svojo upravo nazaj. Grof Meinhard, ki je imel takrat patronat nad blejskim gospostvom, pa si je obdr-

žal le pravice »varstva«. To grofovo varstvo pa je bilo bolj dvomljive narave, kar priča podatek, da je bila takrat blejska graščina oropana in prodana od plemičev Viljema Blejskega in

Gerloha Hartenberškega. Škof Egnon je moral seči kar globoko v svojo mošnjo, da je vse skupaj odkupil spet nazaj. Počasi so se briksenški škofje otresli tega dvomljivega vendar dragega »varstva« raznih grofov in vojvod.

Namesto teh so na svojih posestvih nastavljali kranjske plemiče. Znana so imena: Kreighi, Turjačani, Lenkoviči, Turni itd. Najbolj znan je bil verjetno Herbert Turjaški od leta 1558—1574, ko je moral zaradi svojega protestantovskega prepričanja odstopiti. Leto dni kasneje pa je v junaškem boju s Turki padel. S petdesetimi konjeniki se je boril proti 2000 Turkom. Vendar so ga nazadnje obkolili in mu odsekali glavo, ki so jo potem poslali turškemu sultanu v dar. Kasneje so Turjačani odkupili glavo nazaj.

Glavarji so imeli dejansko vsa škofova posestva v najem za določen čas. Škofom so plačevali najemnino, pri tem pa so se poskušali s tujim imetjem čim bolj okoristiti. To je bilo takrat mogoče največ na račun podložnikov. Ti so se vsled nečloveškega ravnanja oskrbnikov posestev pritožili škofu. Zaradi tega je bilo na zahtevo škofov nekaj glavarjev odstavljenih. Nekateri od teh niso nič kaj radi spustili iz svojih rok vir bogatih dohodkov. Med njimi je bil tudi glavar Ziga Turn. Šele po posredovanju samega papeža Klemena VIII. in nadvojvoda Ferdinanda je odstopil. Dosti pa je bilo primerov, ko plemiči najemnine sploh niso hoteli plačati.

Vsa posestva so briksenški škofje obdržali v svoji lasti celih 800 let do leta 1803, ko je zemlja prišla v last Avstrije. Vendar ne

za dolgo. Že leta 1838 je cesar Ferdinand I. vrnil briksenskim škofom vso zemljo in z njo vred tudi vse ostale pravice. Vendar vsled že prej omenjenih problemov, ki so jih imeli škofje z različnimi glavarji in skrbniki, briksenski škofje niso hoteli obdržati za dolgo sicer bogata posestva, saj so jim povzročala preveč velike skrbi in včasih tudi izgubo. Počasi so začeli misliti na to, da bi se zemlje iznebili. Tako so leta 1858 blejska posestva prodali Viktorju Ruardu, takratnemu lastniku fužin na Javorniku. Vendar tudi ta ni ostal dolgo lastnik tako velikega imetja. Vse gozdove je prodal takratni »Kranjski obrtni družbi«. Leta 1882 pa se je iznebil še blejskega gradu in posestev v okolici Bleda in Bohinjske Bistrice. Kupec je bil tokrat bogati trgovec z Dunaja A. Muhr. Ta je bil z Bledom očitno zadovoljen in je dal zgraditi pod gradom dve vili.

Kot verjetno skoraj vsi veste, je Bled sestavljen iz več vasi: na severu Grad in Rečica, na jugu Mlino, na vzhodu pa Želeče in Zagorice. Na dan sv. Petra, 28. junija 1908 je strašen požar uničil najstarejši del vasi Grad. Zgorelo je baje 70 različnih poslopij. Ljudem je uspelo rešiti le golo življenje.

Že od nekdaj pa do danes pa je verjetno največja naravna zanimivost Bleda njegovo jezero z otočkom. In ravno ta otoček sredi jezera daje verjetno Bledu tisto enkratno lepoto, po kateri je znan po vsem svetu.

O zgodovini otoka blejskega jezera nimamo kaj dosti nazaj segajočih poročil. Po nekem starem ljudskem izročilu, naj bi stal na otoku v času, ko so bili Slovenci še pogani, poganski tempelj boginje Žive. To bi bilo verjetno, saj so poganski Slovenci postavljali svoje žrtvenike in templje na težko dostopnih krajih. Po pokristjanjenju pa so ta tempelj spremenili v krščansko cerkev posvečeno Materi božji.

Narodna pripovedka pa govori o nastanku jezera oz. otoka, da so bili tam, kjer se danes poigravajo valovi jezera nekoč pašniki. Sredi teh travnikov je baje stala cerkviča. Nič ni bila ograjena, pa je živina uhajala pastircem v cerkev, lizala oltar in svete podobe. Vendar je bilo to brezbriznim ljudem kaj malo mar, zato so večkrat slišali svarilen glas: »Ogradite cerkev, če ne, jo bom jaz ogradil!«, pa se za svarilen glas niso prav nič zmenili. Ko pa so potem nekega jutra hoteli gnati živino na pašnike, so na svojo veliko žalost zagledali cerkev daleč naokrog ograjeno z jezerskimi valovi.

Nič ni znanega, kdaj je bila zgrajena na otoku blejskega jezera prva cerkev. Prvi znani podatki izvirajo iz leta 1238. Kot predstojnik ali kakor so ga imenovali »prošt« takratne cerkve, se omenja človek po imenu Henrik. Njegova naloga je bila, da je na blejskem otoku oskrboval službo božjo. Verjetno je cerkviča že takrat slovela kot »božja pot«. Sicer pa je bila najbrže lesena. Druga cerkev je bila zidana in sicer v gotskem slogu l. 1245. Vendar je zidava zaradi pomanjkanja finančnih sredstev le počasi napredovala. Takratno prebivalstvo se je namreč moralo na vso moč otepati turškim napadom. Tako je bila cerkev posvečena šele leta 1465. Vendar jo je močan potres leta 1509 zelo poškodoval. Kasneje so jo obnovili.

Z ustanovitvijo ljubljanske škofije leta 1462 pa se je vnel dolgotrajen spor z duhovno oblastjo nad jezersko cerkvijo. Vendar so v tem sporu briksenski škofje bili tisti, ki so potegnili daljši konec. Poslej so edino oni lahko nastavljali in odstavljali prošte. Navadno je bil to eden od briksenskih kanonikov. Desetino dohodkov od blejske »proštije« so morali odvajati papežu.

Gradnja jezerske cerkve se še ni ustavila. Še vedno so jo prezidavali. Obstaja celo domneva, da so jo sezidali popolnoma na novo. Kdaj je bila sedanja renesančna cerkev sezidana ni znano. Po nekaterih podatkih pred drugo polovico XVII. stoletja. Leta 1669 je takratni briksenski

nadzornik Horacij Carrara ukazal, da se morajo cerkvene freske prenoviti. To se ni zgodilo, pač pa so stene pobelili.

Kot zanimivost naj omenim, kaj vse so pobožni romarji, ki so priromali k jezerski cerkvi, darovali. Običajno so bili to: platno, volna in olje. Vendar je imela cerkviča tudi svojo zakladnico, kjer pa so bile spravljene večje dragocenosti.

Pri zgodovini jezerske cerkve ne smemo prezreti tudi zvona, imenovanega »zvon želja«. Verjetno ni bilo romarja, ki ne bi s tem zvonom pozvonil. Ljudsko izročilo pravi, da se vsakomur, ki z njim pozvoni, izpolni skrita želja. Kako je ta zvon prišel v cerkev in od kod ta njegova »moč«? Narodna pripovedka govori, da je na blejskem gradu živel nekoč mlada vdova, vedno oblečena v črno. Žalovala naj bi za svojim možem, ki so ga razbojniki ubili in vrgli v jezero. Zbrala je vse svoje srebro in zlato in dala vlititi iz tega plemenitega materiala zvon za takratno kapelico na jezeru. Rekla je, da daruje zvon Materi božji »v jezero«. Ko so torej zvon naložili na čoln in odrinili od brega, je na jezeru nastala takšna burja, da se je čoln potopil z ljudmi in zvonom vred. Od takrat se baje v jasni noči glasi zvon iz globin jezera. Mlada vdova je zaradi tega dogodka darovala vse svoje premoženje za zidanje nove jezerske cerkve, sama pa je zapustila grad in odšla v Rim. Zvon v novi jezerski cerkvi pa je baje posvetil sam papež z namenom, da kot »zvon želja« vžiga srca svojih vernikov.

V kolikor bi imela ta legenda svojo osnovo, bi utegnili biti takratni papež Klemen VII. ali Pavel III. Zgodovinsko pa je dokazano, da je zvon vlit leta 1534 Francišek Patavinski.

Stanovanjsko poslopje poleg jezerske cerkve je služilo za prenočevanje romarjev. Leta 1655 je Maks Pečaher dal na otoku zgraditi 99 širokih stopnic. Omeniti velja tudi zanimivo kapelico s posvetilom, ki jo je postavil v spomin svoji soprogi leta 1893 knez Ernest Windisch-Graetz. Izpod te kapelice je bil studenec, čigar vodo je pohvalil sam Valvazor.

Kakšna je bila nadaljnja usoda jezerske cerkve, pričajo zapiski po katerih je cesar Jožef II. okrog leta 1808 zaprl večino samostanov, »božjih poti« in jim pobral premoženje. Jezerski cerkvi je bilo prizanešeno, ker je podpirala takratno šolo in učitelje.

Jezerska cerkev je bila v nevarnosti, da bo oropana l. 1812, ko je francoski cesar Napoleon bežal iz Rusije. Takrat je bila namreč Kranjska pod francosko upravo. Napoleonu je primanjkovalo denarja za vojne namene, pa je pestil prebivalstvo z vedno večjimi davki. Prizanesel ni niti cerkvam in jim pobral denar in dragocenosti. Tudi jezersko cerkev bi doletela ta usoda, da ni bilo pogumnih Blejk. Dogodek je zanimiv, zato ga bom bolj obširno opisal.

Takratni trgovec Jakob Klinar po domače Petran iz Mlinega je prinesel iz Ljubljane žalostno novico, da je bil v časopisju objavljen sklep, da bo imetja jezerske cerkve v interesu francoske vlade zaplenjeno. Novica se je hitro razširila. Kmetje v Zagoricih so se zbrali in napisali prošnjo francoski vladi naj prizaneso jezerski cerkvi. Poudarili so, da je njihova cerkev »božja pot« in da so tukajšnji prebivalci večinoma odvisni tudi od romarjev. V skrajni sili so celo predlagali, da bi, če že ne bi šlo drugače, na lastne stroške odkupili cerkvene dragocenosti. Prošnjo so poslali po zagoriškem županu Novaku.

Medtem pa je prišel iz radovljice davčni izterjevalec — »davkar«, da bi popisal in ocenil cerkveno premoženje. Vendar je brž odšel, potem ko so mu pokazali prepis prošnje. Kmalu pa se je vrnil, tokrat z ljubljanskim zlatarjem, ki naj bi mu pri delu pomagal. Oba sta odšla k županu Novaku in zahtevala, naj gre z njima na otok. Vendar se jih

je ta hitro otresele z izgovorom, da jim bo pomagal občinski tajnik Andrej Potočnik, ki pa da je že na otoku.

Ljudje, ki so bili takrat na otoku ravno pri maši, so za novico hitro zvedeli in so vse čolne zadržali na otoku, tiste pa, ki so že odrinili, so poklicali nazaj. Cerkovnik je v strahu zaprl cerkev, tri ženske pa so začele biti plat zvona.

Na bregu jezera pa so se tudi kaj hitro zbrale Blejke v tolikšnem številu, da se jih je baje kar trlo. Oborožene so bile z motikami, cepci, koli in vilami. Grozile so davčnemu uradniku in ga rotile, naj vendar prizaneso cerkvi. Ta pa ni kazal nič kaj dosti volje, da bi odnehal. Uspešno mu je dobili čoln, vendar so mu ga ženske vzele in ga odrinile od brega. Ko je davkar spredvidel, da se proti ženskam ne bo mogel boriti je odšel po pomoč, občinskega tajnika pa je dal zapreti.

Se isti dan so dobili Mlinarjev ukaz, da za popolne pripravijo čoln in nekaj ljudi za pomoč. Na otok naj bi šli z nasprotne strani. Vendar ko je davčni uradnik s spremstvom prišel na dogovorjeno mesto, ni našel tam ne čolna, niti ljudi.

Naslednji dan je prišel davkar z žandarji in cesarskimi gozdničarji, da bi s silo dobili to, kar se mu ni posrečilo na miren način. Na vso moč so se trudili, da bi iztaknili kje kakšen čoln. Končno so le našli manjši čoln s katerim so poskusili doseči enega od večjih, ki so se pozibavali na jezeru. Toda čim so ljudje spregledali njihove namene, so se z otoka na čolnih zapodile Blejke in pri tem zganjale takšen vik in krik, da jo je davkar kolikor je bilo mogoče hitro ucvrl na grad. Francoske oblasti pa je obvestil, da so ga napadli Blejci preoblečeni v ženske, in da so bili oboroženi.

Baje so Francozi še dvakrat poskušali, da bi prišli na otok, pa niso nič opravili. Blejke se niso dale ugnati. Deloma jih je rešilo tudi to, da so Francozi še iste jeseni 1813 zapustili Kranjsko deželo.

Mnogo let pred Francozi so pestile Blejce tudi druge nadloge. Turki so bili tisti, ki so radi spotoma obiskali tudi Bled. Takšen nenajavljen obisk so Blejci dobili oktobra leta 1476. Kakšnih 8000 Turkov je takrat divjalo po Gorenjski. Očitno, da jim je bilo tu všeč, saj so pridrveli naslednje leto že v januarju. Takrat jih je prišlo kakšnih 32.000, s seboj pa so med drugo »prtljago« privlekli tudi topove.

Leta 1509 pa je Bled presenetil hud potres. Treslo se je 24. in 26. marca med 3. in 4. uro popoldan. Potres je moral biti zelo močan, saj se je celo grad podrli in je potem trajalo celih 60 let, da so ga spet obnovili. Da je bila nesreča še večja je leto dni kasneje 1510 prišla še huda kuga, ki je baje kosila največ med mlajšimi ljudmi.

V tistih časih se je začel širiti tudi protestantizem. Med znanimi protestanti je bil tudi Primož Trubar. Protestanti so obljubljali ljudem prostost vseh davkov, odpravo tlake, desetine. Plemstvu pa so obljubljali cerkvena posestva in njihovo premoženje. Zato ni nič čudnega, da so kaj kmalu pridobili dosti pristašev.

Na Bledu je protestantizem širil župnik Krištof Faschang (1548—1560). Tudi po sosednjih župnijah so bili protestantski duhovniki. Faschanga je posebno podpiral grof Herbert Turjaški, ki je bil blejski glavar. To seveda ni bilo po volji briksenskim škofom. Dosegli so, da je bil Faschang leta 1572 odstavljen. Grof Herbert Turjaški, pa je izgubil blejsko glavarstvo. Svoje mesto je moral prepustiti Jožefu Lenkoviču, ki je bil katoličan. Ta se je odločil, da bo na Bledu napravil konec protestantizmu. Prepovedal je tudi pokop protestantov na blejskem pokopališču.

Leta 1583 je novi briksenski škof Janez Tomaž zahteval od blejskih protestantov, da prodajo svoja posestva in se izselijo. Vendar vse te grožnje niso prestrašile blejskih protestantov. Zato so domnevne blejske kolo-

Upokojila se je:

Tov. HIKEL Frančiška se je po dolgotrajni boleznii morala dne, 3. 9. 1979, predčasno upokojiti. Leta 1949 se je zaposlila v naši TO kot delavka v obratu žaga. Vsa leta je delala kot delavka v proizvodnji embalaže in žaganega lesa. Delo je opravljala vestno in prizadevno, čeprav je bilo delo za njene fizične sposobnosti velikokrat neprimerno.

Vsi sodelavci in sodelavke obema želimo, da bi še dolgo let živel v zadovoljstvu in sreči svojih najbližjih. Obema najlepša hvala za ves trud in prispevek, ki sta ga dala za razvoj naše TO in podjetja kot celota.

kadrovske novice

STANJE ZAPOSLENIH

	delavcev	učencev v poklic. lesnih šolah
TO Tomaž Godec		
Boh. Bistrica	489	12
TO Rečica	308	11
TO Mojstrana	56	6
TO Podnart	83	1
TO Trgovina	25	
DSSS	83	
	1044	30

Poročili so se:

Jožica ARH iz TO Boh. Bistrica
Pavel ODAR iz TO Boh. Bistrica

Poet

Zdaj imamo poeta, to ti je tip saj njemu smejiš lahko se vsak hip. Če ga zjeziš se ti maščuje, pesem o tebi brž skuje. On ti napiše tako, da vse na LIPU smejalo se bo. Ta naš poet piše, ti pesmi vsak dan, saj le tako si tudi med delom lahko nasmijan.

Plut Magda
TO Podnart

Naša Magda

Res si Magda lepa, zala, ker si nas vse opisala. Sicer ti nisi kriva, krivi smo le mi, ker smo molčali vsi. Ker smo molčali vsi, se veselje ti godi. dokler dobre volje smo. Naj veselje tebi bo, čas je že in zima veje, Magda se s pisanjem greje.

Sandy Trpinc
TO Podnart

Dobran P. Ribič

za razvedrilo

Radovedna soseda vsak dan Janezka vpraša, kaj jedo doma. Janezek odgovarja, da jedo ješ-prenj. Ko očetu pove, kaj ga vsak dan sprašuje, mu oče svetuje, naj se drugič zlaže. In resnično: Janezek ji drugi dan pove, da so doma jedli zrezke. »Koliko si jih pa pojedel?« Janezek: »Dve zajemalki!«

Miličnik pokaže z roko Franceljnu, naj zapelje h kraju.

»Na vas se že vidi, da ste pili,« mu pravi. »Boste pihali?« »Ne, hvala. Raje bi kar bruhal,« reče Francelj.

»Gospod zdravnik, kdaj neham kaditi?«

»To bi lahko opravili že zdavnaj.«

»No, če sem pa rok zamudil, bom pa kar naprej.«

Prijatelja se peljeta s kolesi na izlet.

»Nevihata se bližala!« pravi eden od prijateljev.

»O, pa prav zdajle, ko je takšen ovinek. Kam pa se bom umaknil?«

